

HVÍTBÓK UM FRAMTÍÐARSÝN FYRIR FJÁRMÁLAKERFIÐ

HELSTU NIÐURSTÖÐUR

DESEMBER 2018

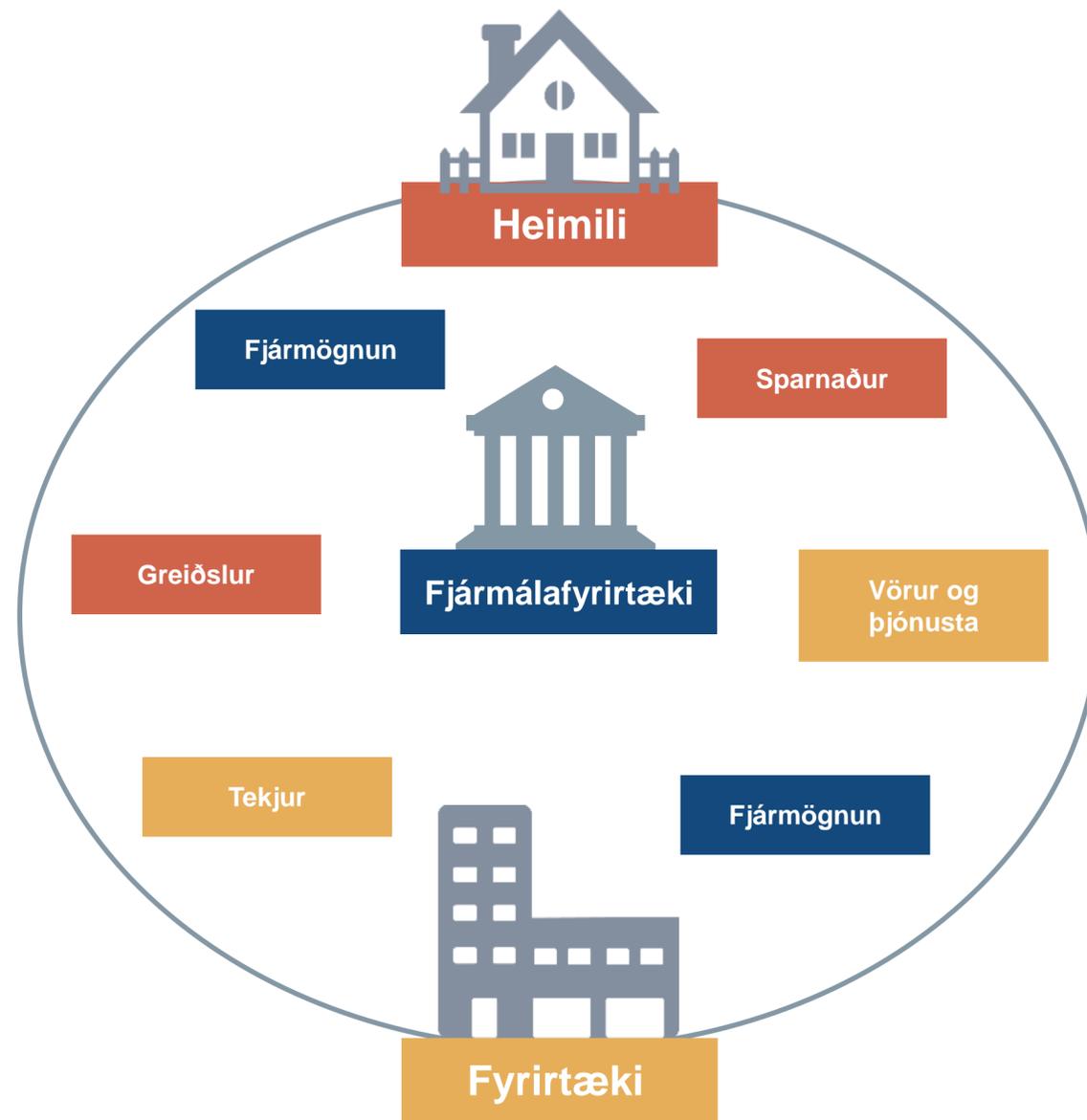
Um verkefnið

- **Áherslur:** Hvítbók um framtíðarsýn fyrir fjármálakerfið skal vera traustur grunnur staðreynda, sem hægt er að byggja málefnalega umræðu á og varpa ljósi á stöðu og þróun fjármálakerfisins.
- **Markmið** Hvítbókar um framtíðarsýn fyrir fjármálakerfið er að:
 - Draga fram ólík sjónarhorn
 - Sýna heildarmyndina
 - Horfa til framtíðar
 - Leggja fram tillögur að umbótum
- **Afmörkun verkefnis:** Viðfangsefni Hvítbókarinnar nær til þeirrar starfsemi sem fer fram í viðskiptabönkum, fyrirtækjum og stofnunum sem veita almenningi lán og aðra fjármálaþjónustu, þ.m.t. Íbúðalánasjóði, sparisjóðum og lífeyrisjóðum, að því marki sem starfsemi þeirra og viðskiptabanka skarast. Peningastefna, gjaldmiðilsmál og verðtrygging eru ekki hluti af efnistöku Hvítbókarinnar en þrátt fyrir það snerta þau efni hennar í stórum dráttum. Gengið er út frá þeim forsendum að Ísland sé áfram með sjálfstæða mynt og aðili að EES.
- **Starfshópin skipa:**
 - Lárus L. Blöndal, formaður
 - Guðjón Rúnarsson
 - Guðrún Ögmundsdóttir
 - Krístrún Tinna Gunnarsdóttir
 - Sýlvía K. Ólafsdóttir var í starfshópnum til september 2018.

HLUTI I

FJÁRMÁLAKERFI ÍSLANDS TIL FRAMTÍÐAR

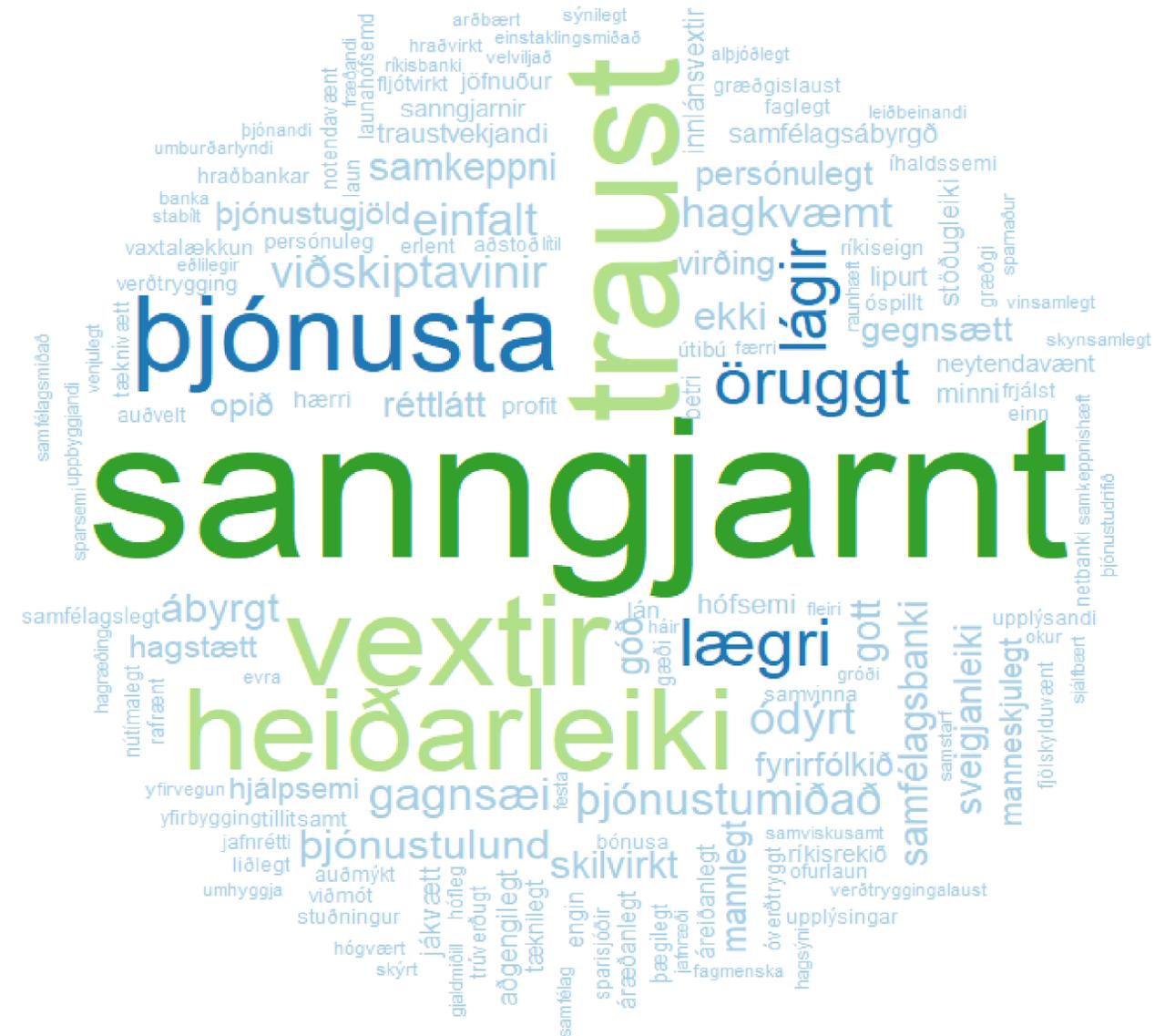
Fjármálakerfið er samfélagslega mikilvægt

- Fjármálakerfið er samfélagslega mikilvægt
- Það miðlar t.d. fjármagni á milli sparifjáreigenda og lánþega auk þess að miðla greiðslum á milli aðila
- Fjármálakerfið byggist á innviðum sem gera því kleift að sinna hlutverki sínu í þágu samfélagsins
- Fjármálaáföll geta valdið samfélagslegum kostnaði, sérstaklega þegar bankar eru orðnir það kerfislega mikilvægir að of kostnaðarsamt er að leyfa þeim að falla
- Fjármálaþjónusta á sanngjörnum og viðráðanlegum kjörum er mikilvægt hagsmunamál fyrir heimili og fyrirtæki

Þau þrjú orð sem almenningi dettur fyrst í hug til að lýsa bankakerfinu á Íslandi í dag
Gallup, Október 2018

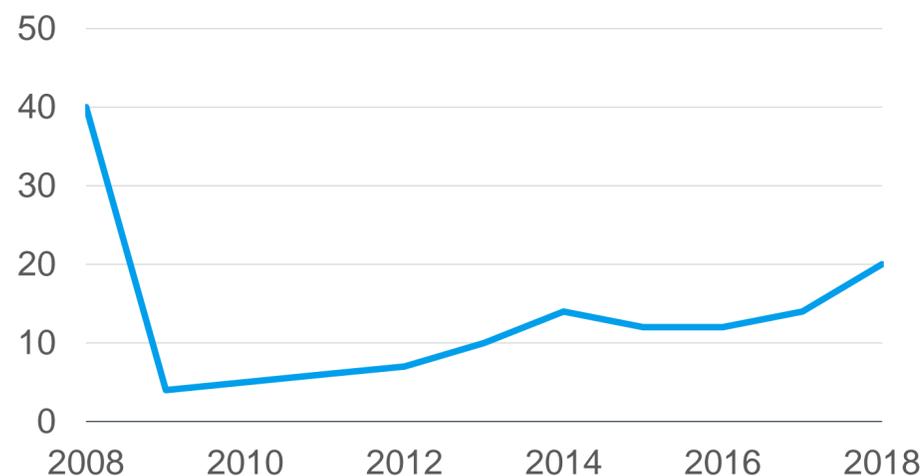

Þau þrjú orð sem almenningi dettur fyrst í hug til að lýsa óska bankakerfi framtíðarinnar
Gallup, Október 2018

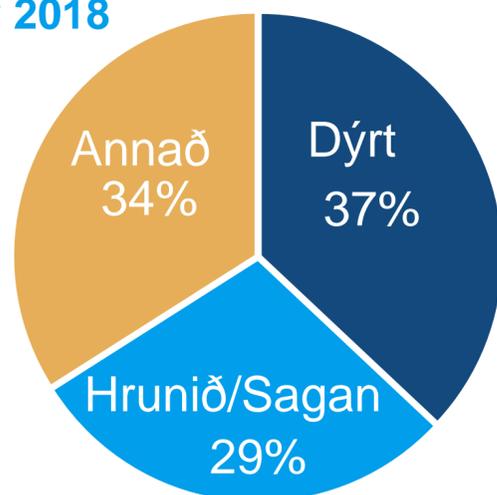
Fjármálakerfi Íslands til framtíðar

Traust er mikilvæg undirstaða fjármálakerfis

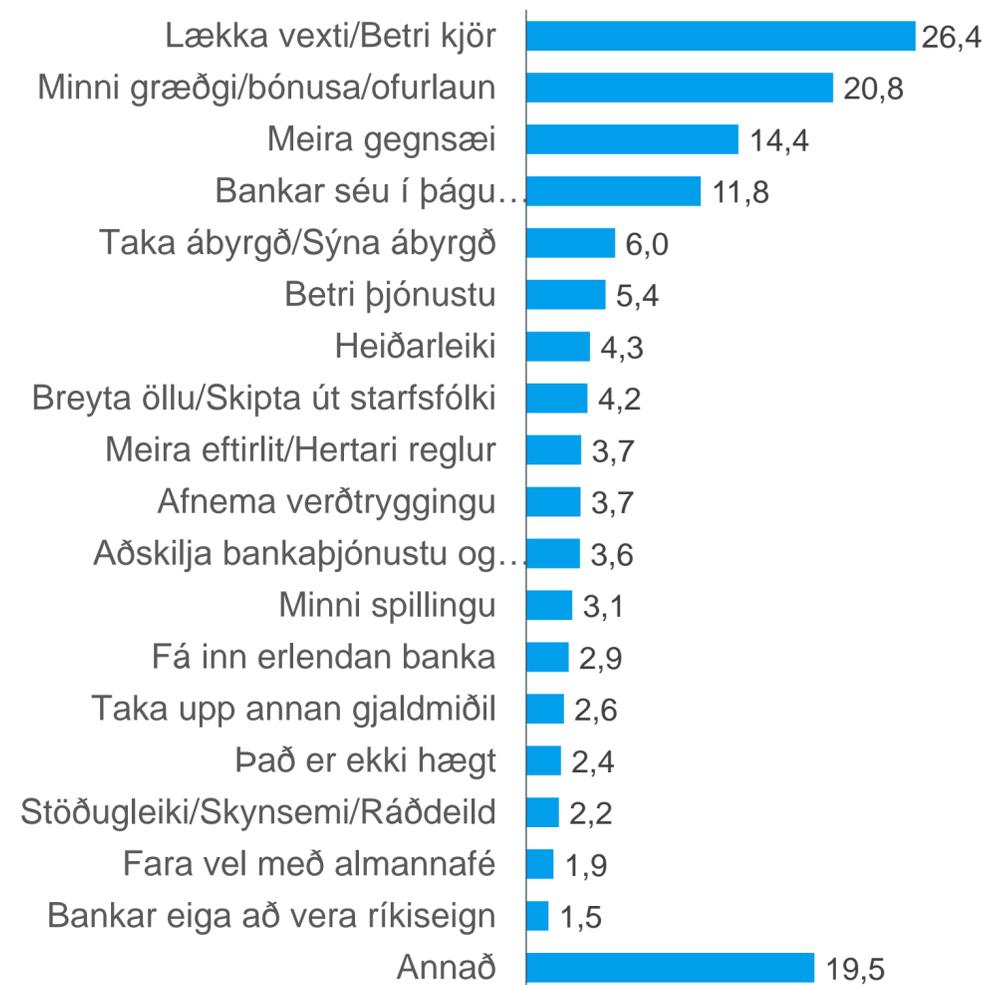
Traust almennings til bankakerfisins á Íslandi.
Traust til stofnana mæling 2008-2018

Hver er helsta ástæða þess að þú berð lítið traust til bankakerfisins á Íslandi?
Október 2018

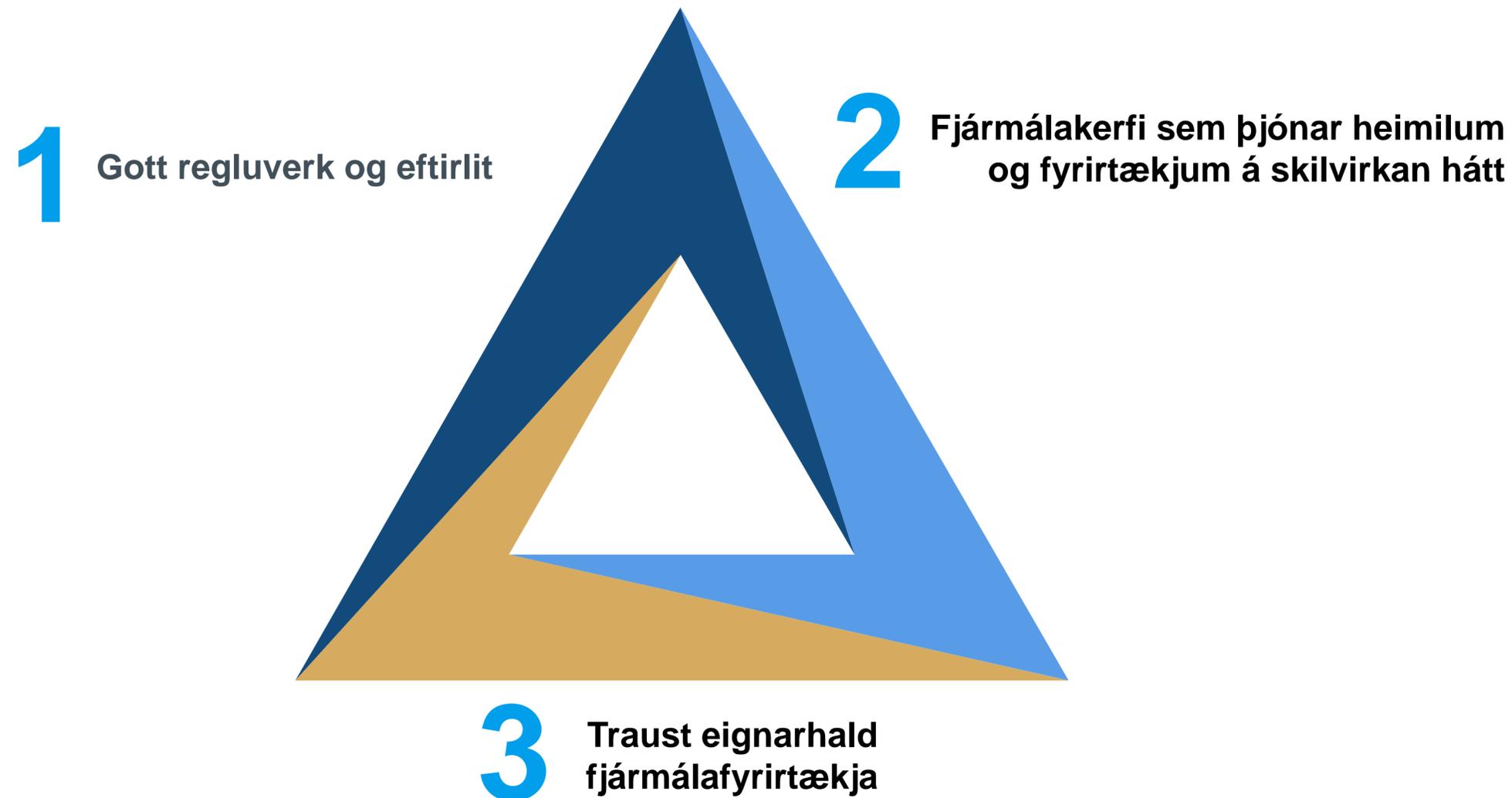

Hvað væri hægt að gera til að auka traust almennings til bankakerfisins á Íslandi?
Október 2018

- Traust til fjármálakerfisins beið mikinn hnekki í kjölfar fjármálaáfallsins 2008
- Síðasta áratug hefur verið varið í uppbyggingu fjármálakerfisins og aðstæður á fjármálamarkaði eru nú mjög ólíkar því sem var við fjármálaáfallið
- Helstu ástæður þess að fólk ber lítið traust til bankakerfisins á Íslandi eru líklega einkum tvær:
 - Annars vegar er áfallið enn í fersku minni og viðbúið að enduruppbygging á trausti geti tekið langan tíma
 - Hins vegar er ljóst að verulegur hluti vantrausts á bankakerfið stafar af því að almenningur telur bankakerfið dýrt
- Traust þarf að vera verðskuldað og það mun kosta bæði tíma og fyrirhöfn fyrir bankakerfið að ávinna sér traust á ný

Fjármálakerfi Íslands til framtíðar

Gott regluverk, skilvirkni og heilbriggt eignarhald eru meginviðfangsefni Hvítbókarinnar

Stjórnvöld ættu að vinna samkvæmt þeirri framtíðarsýn að fjármálakerfið yrði i) stöðugt, ii) hagkvæmt og iii) veiti góða þjónustu

Framtíðarsýn fjármálakerfisins þarf að móta með hliðsjón af þremur meginstoðum sem jafnframt eru meginviðfangsefni Hvítbókarinnar

1. Hin fyrsta er **gott regluverk og öflugt eftirlit** sem tekur mið af framþróun fjármálakerfisins
 2. Önnur stoðin er hagkvæmni í bankarekstri sem er grundvöllur þess að **fjármálakerfið þjóni heimilum og fyrirtækjum á skilvirkan hátt**
 3. Þriðja stoðin er **traust eignarhald fjármálafyrirtækja** sem stuðlar að heilbrigðum og traustum rekstri með langtímasjónarmið að leiðarljósi. Breytingar á eignarhaldi ríkisins í fjármálafyrirtækjum munu hafa töluverð áhrif á framtíð fjármálakerfisins
- Við fyrirhugaða sölu ríkisins á eignarhlut sínum í fjármálafyrirtækjum er mikilvægt að standa vörð um þessa þrjá lykilþætti, einkum með því að tryggja heilbriggt eignarhald

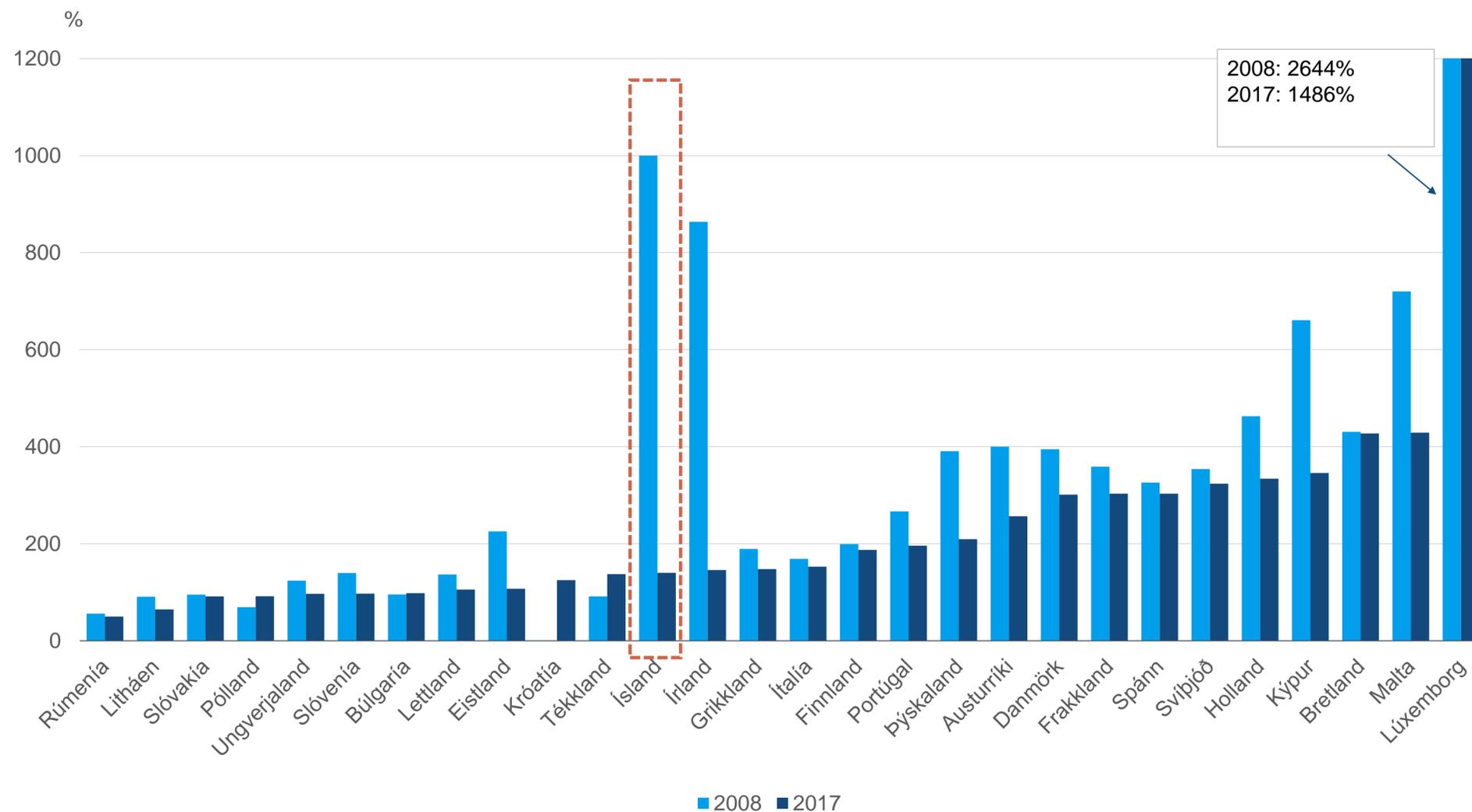
HLUTI II

GOTT REGLUVERK OG EFTIRLIT MEÐ FJÁRMÁLASTARFSEMI

Gott regluverk og eftirlit með fjármálastarfsemi

Bankakerfið er heimamiðað og margfalt minna en fyrir áratug

Stærð íslenska bankakerfisins 2008 og 2017 og samanburður við önnur lönd

- Bankakerfið er nú heimamiðað og mun minna en fyrir áratug
- Gerðar hafa verið breytingar á regluverki fjármálafyrirtækja, sem miða að því að:
 - Auka getu þeirra til að standa af sér áföll
 - Draga úr áhættu í starfsemi þeirra og minnka hvata til áhættusækni
 - Minnka kostnað samfélagsins ef bankar lenda í erfiðleikum
- Aukið eftirlit, meiri áhersla á mat á kerfisáhættu og formfastara samstarf stjórnvalda

Gott regluverk og eftirlit með fjármálastarfsemi

Regluverk og eftirlit með fjármálastarfsemi á Íslandi og á heimsvísu hefur tekið stakkaskiptum síðasta áratuginn

Minni áhætta

- Útlán óheimil með veði í eigin hlutabréfum
- Reglur um stórar áhættuskuldbindingar
- Ný lög um neytendalán og fasteignalán til neytenda
- Takmarkanir á gjaldeyrisáhættu
- Reglur um kaupauka
- Reglur um stjórnarhætti
- Reglur um lán til venslaðra aðila

Dregið hefur verið úr áhættu í bankastarfsemi

Aukinn viðnámsþróttur

- Auknar kröfur um eigið fé
- Reglur um vogunarhlutfall
- Öruggari samsetning fjármögnunar
- Aukið laust fé

Bankar betur í stakk búnir til að takast á við áföll

Þjóðhagsvarúð og eftirlit

- Áhættumiðað eftirlit
- Auknar heimildir eftirlitsaðila
- Betri yfirsýn yfir áhættu
- Aukið vægi þjóðhagsvarúðar
- Sérstakt fjármálastöðugleikaráð og kerfisáhættunefnd
- Fjölgun starfsfólks
- Aukið samstarf við eftirlitsaðila erlendis

Miklar breytingar hafa orðið á eftirlitsumgjörð og mati á kerfisáhættu

Dregið úr kostnaði við áfall

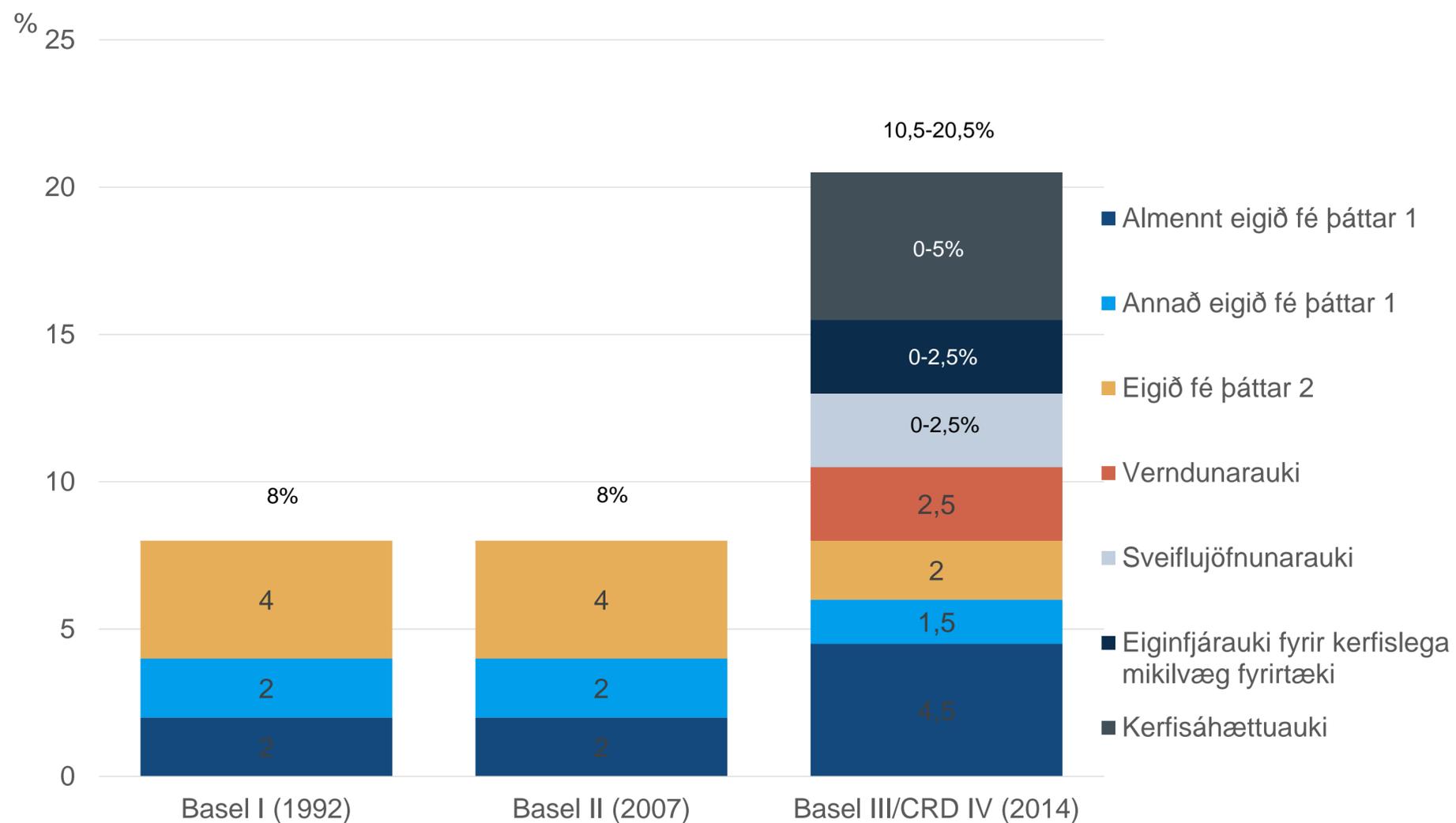
- Endurreisn og skilameðferð
- Skilavald
- Innstæðutryggingar

Viðbragðsáætlun sem lágmarkar samfélagslegan kostnað við fjármálaáföll

Gott regluverk og eftirlit með fjármálastarfsemi

Bankar eru betur í stakk búnir til að takast á við áföll

Lágmark eiginfjárfkrafa er nú 10,5-20,5% miðað við 8% áður

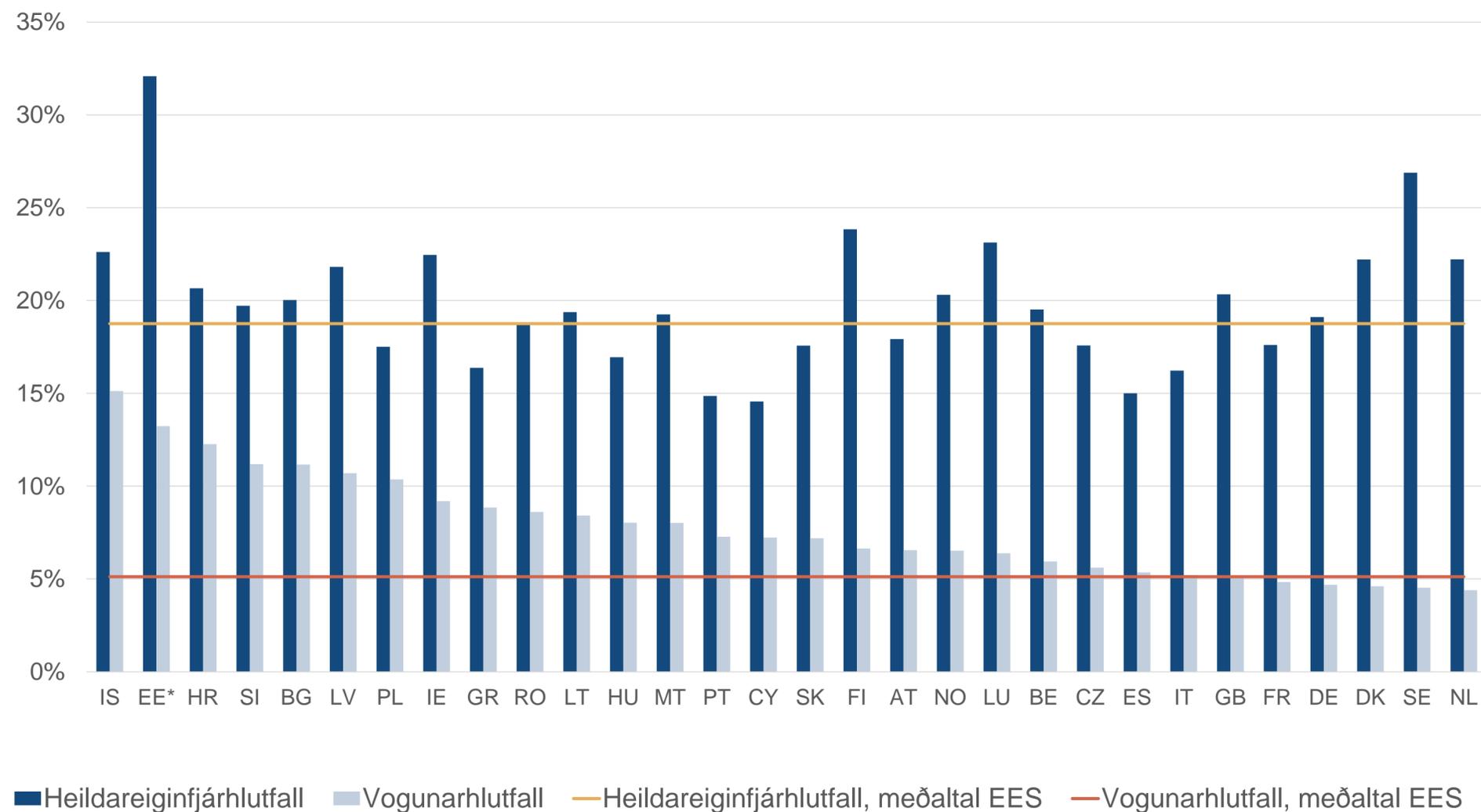

- Viðnámsþróttur hefur verið aukinn með því að:
 - Meiri kröfur eru gerðar um magn og gæði eigin fjár.
 - Reglur um vogunarhlutfall eiga að takmarka óhóflega skuldsetningu banka.
 - Reglur um aukið laust fé eiga að tryggja að bankar geti mætt greiðsluskuldbindingum sínum.
 - Reglur um stöðuga fjármögnun í erlendum gjaldmiðlum eiga að stýra samsetningu fjármögnunar í samræmi við eignasafn fjármálafyrirtækja.
- Eiginfjárafaukar eru viðbótar- eða breytilegar kröfur um eigið fé sem byggjast á sjónarmiði þjóðhagsvarúðar, þ.e. áhættu sem tekur til kerfisins fremur en aðeins hvers aðila um sig. Aukarnir taka mið af kerfislegum og þjóðhagslegum aðstæðum á hverjum tíma og geta verið mismunandi eftir tegund stofnana og eftir aðstæðum í hverju landi fyrir sig, en innan ákveðins fyrirfram skilgreinds ramma.

Gott regluverk og eftirlit með fjármálastarfsemi

Vogunarhlutföll eru mikilvægur mælikvarði á skuldsetningu

Samanburður á eiginfjárhlutföllum og vogunarhlutföllum evrópskra banka.

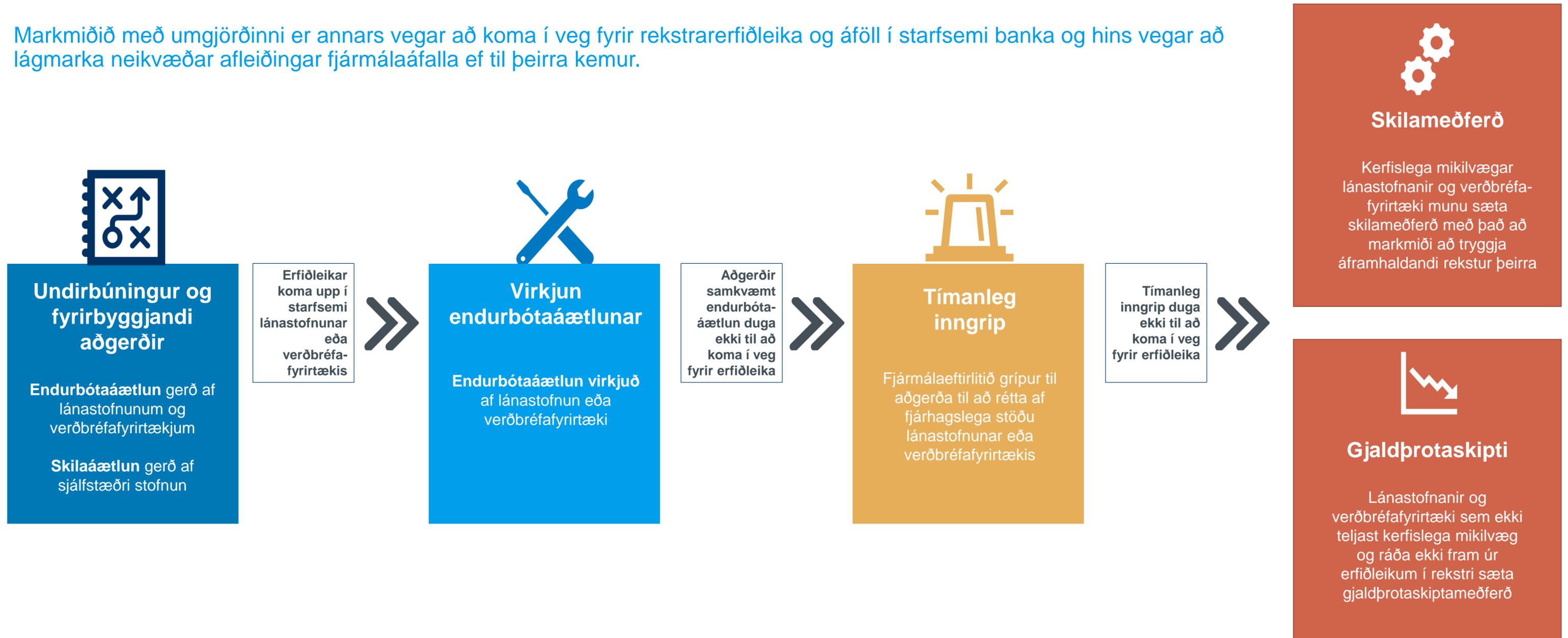

- Þegar litið er til vogunarhlutfalla sést vel að skuldsetning íslensku bankanna er lítil í evrópskum samanburði
- Eiginfjárhlutföll eru reiknuð með tilliti til áhættu sem tengist eignasafninu. Aðferðir sem notaðar eru við útreikninginn skipta því mjög miklu máli
- Margir stórir evrópskir banka nota eigin innri líkön til þess að meta áhættu sem tengist eignasafninu og þurfa oft minna eigið fé en eru samt með svipuð eiginfjárhlutföll. Íslensku bankarnir nota ekki innri líkön heldur svokallaða staðalaðferð
- Vogunarhlutföll sýna eiginfjárhlutföll án tillits til þeirra áhættuvoga sem notaðar eru við útreikning á eiginfjárhlutföllum banka

Gott regluverk og eftirlit með fjármálastarfsemi

Ný umgjörð vegna erfiðleika fjármálafyrirtækja sem miðar að því að draga úr kostnaði samfélagsins - Ferli endurreisnar og skilameðferðar

Markmiðið með umgjörðinni er annars vegar að koma í veg fyrir rekstrarerfiðleika og áföll í starfsemi banka og hins vegar að lágmarka neikvæðar afleiðingar fjármálaáfalla ef til þeirra kemur.

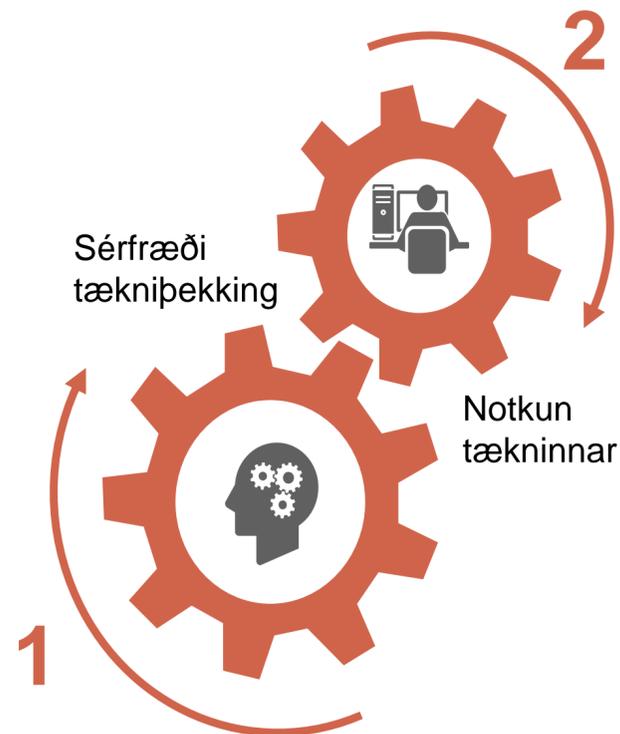
Gott regluverk og eftirlit með fjármálastarfsemi

Ný tækni felur í sér tækifæri fyrir stjórnvöld og eftirlitsaðila

Með því að búa yfir sérfræðipekkingu og tileinka sér nýja tækni geta eftirlitsaðilar sinnt hlutverki sínu á betri og hagkvæmari hátt

Sérfræðipekking á tækni er nauðsynleg fyrir eftirlitsaðila til að geta sinnt eftirlitshlutverki sínu

- Eftirlitsaðilar þurfa að hafa:
 - almenna þekkingu á áhættuþáttum vegna tækniþróunar á fjármálamarkaði til að geta brugðist við, s.s. með reglusetningu
 - eftirlit með því að fjármálafyrirtækin nýti sér tækniframfarir í samræmi við gildandi lög og reglur
 - þekkingu til að skilja og leggja mat á tæknileg ferli fjármálafyrirtækja við mat á áhættum í rekstri

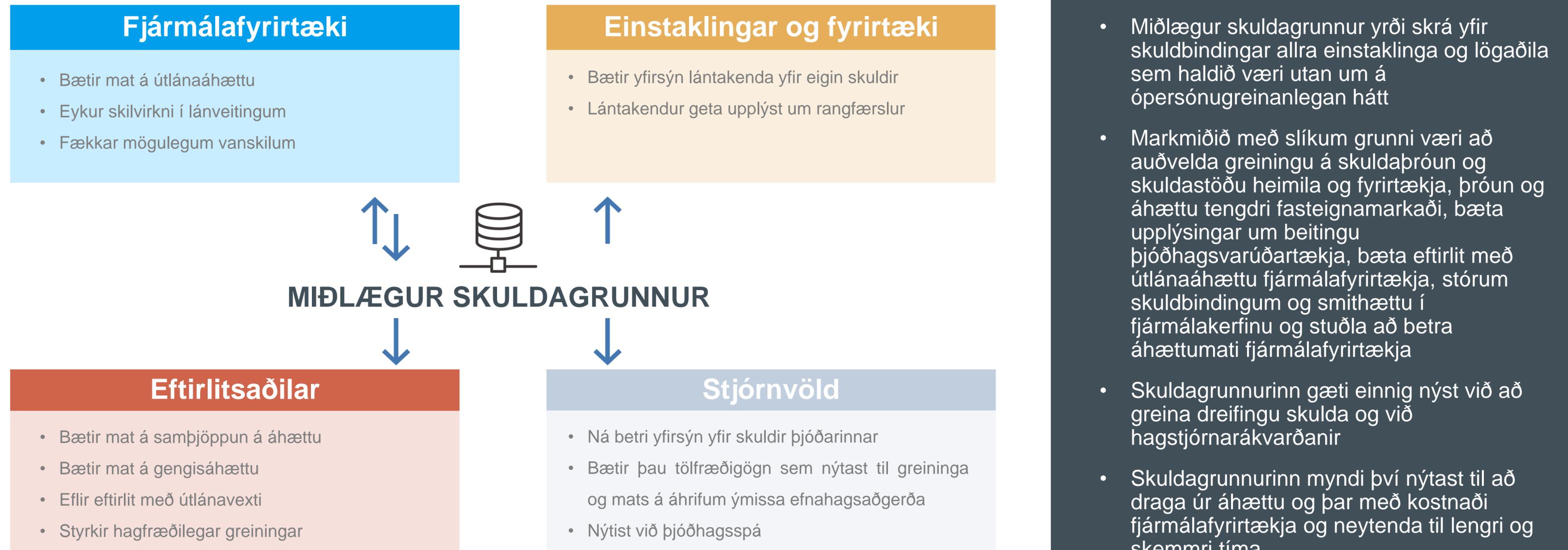
Notkun tækninnar við innri ferla til að greina og spá fyrir um áhættur

- Tækniþróun getur hjálpað eftirlitsaðilum að greina áhættur og einfaldað innri ferla:
 - Uppgötva mynstur og uppbyggingu í stórum gagnagrunnum
 - Umbreyta hráum gögnum og spá fyrir um efnahagshorfur
 - Nota máltækni til að lesa skjöl og túlka texta, til dæmis við skráningar

- Gífurlega ör tækniþróun endurspeglast í breytingum á áhættuþáttum í bankastarfsemi
- Netöryggi og rekstraráhætta er orðin meðal helstu áhættuþátta í bankakerfinu
- Fjármálafyrirtæki munu í auknum mæli nýta sér tæknilausnir til að leysa flókin verkefni og útvista ákveðnum hluta verkefna
- Það er mikilvægt að eftirlitsaðilar séu vakandi yfir nýjum áhættuþáttum, en að sama skapi geta falist tækifæri í nýjungum
- Eftirlitsaðilar hafa tvenns konar ávinning af því að tileinka sér nýja tækni:
 - Annars vegar öðlast þeir meiri skilning á áhættu í fjármálakerfinu og starfsemi þeirra aðila sem þeim er gert að hafa eftirlit með
 - Hins vegar getur tæknin auðveldað eftirlitsaðilum að sinna starfsemi sinni, t.d. við að greina gögn, spá fyrir um hegðun, bæta ferla og auka þannig hagkvæmni í starfsemi þeirra
- Tækniþróun hefur því mikil áhrif á eftirlitsaðila ekki síður en fjármálafyrirtæki

Gott regluverk og eftirlit með fjármálastarfsemi

Miðlægur skuldagrunnur bætir yfirsýn

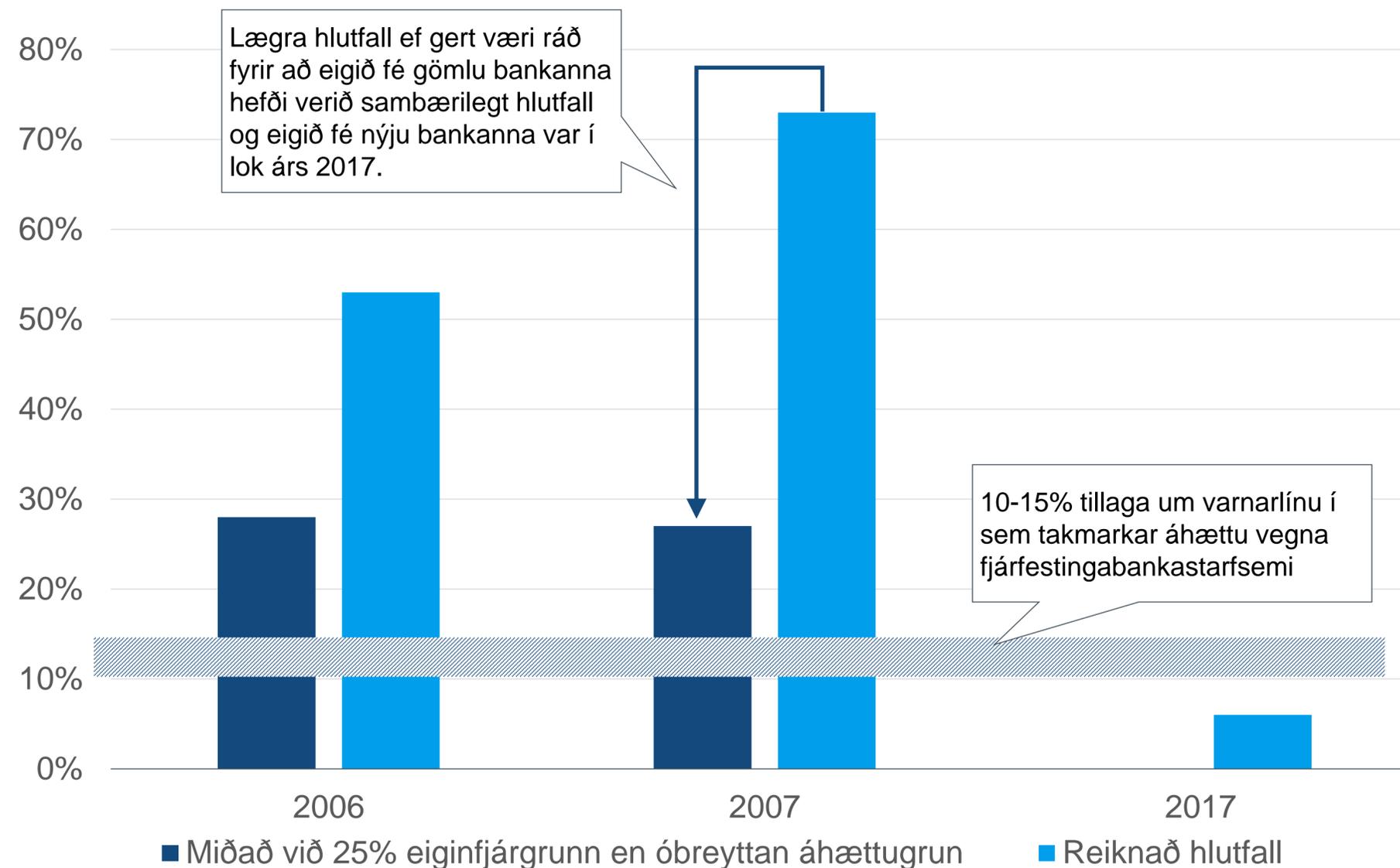

- Miðlægur skuldagrunnur myndi nýtast stjórnvöldum og fjármálafyrirtækjum til að afla upplýsinga vegna skuldsetningar
- Miðlægur skuldagrunnur yrði skrá yfir skuldbindingar allra einstaklinga og lögaðila sem haldið væri utan um á ópersónugreinanlegan hátt
- Markmiðið með slíkum grunni væri að auðvelda greiningu á skuldaþróun og skuldastöðu heimila og fyrirtækja, þróun og áhættu tengdri fasteignamarkaði, bæta upplýsingar um beitingu þjóðhagsvarúðartækja, bæta eftirlit með útlánaáhættu fjármálafyrirtækja, stórum skuldbindingum og smíthættu í fjármálakerfinu og stuðla að betra áhættumati fjármálafyrirtækja
- Skuldagrunnurinn gæti einnig nýst við að greina dreifingu skulda og við hagstjórnarákvarðanir
- Skuldagrunnurinn myndi því nýtast til að draga úr áhættu og þar með kostnaði fjármálafyrirtækja og neytenda til lengri og skemmri tíma

Gott regluverk og eftirlit með fjármálastarfsemi

Varnarlína vegna umfangs fjárfestingabankastarfsemi verði lögfest

Hlutfall fjárfestingabankastarfsemi bankanna

- Lagt er til að Fjármálaeftirlitinu verði í lögum falið að setja reglur um varnarlínu vegna fjárfestingabankastarfsemi í samræmi við niðurstöður nefndar um skipulag bankakerfisins sem kom út í ársbyrjun
- Tillagan felur í sér að ef mat Fjármálaeftirlitsins á eiginfjárförf vegna beinnar og óbeinnar stöðutöku kerfislega mikilvægra banka nái 10–15% hjá einhverjum bankanna hafi viðkomandi banki tvo valkosti, annað hvort að draga úr umræddri starfsemi eða stofna um hana sérstakt félag
- Ef stofnað er sérstakt félag um eigin viðskipti skal það vera rekstrarlega, stjórnarlega og fjárhagslega sjálfstætt frá viðkomandi banka
- Óháð slíkri tillögu um varnarlínu má þó áréttta að fjölbreytni í bankakerfinu er af hinu góða og gæti því verið áhugavert fyrir einstaka banka að taka skref í átt að aukinni sérhæfingu

HLUTI III

FJÁRMÁLAKERFI SEM ÞJÓNAR HEIMILUM OG FYRIRTÆKJUM Á SKILVIRKAN HÁTT

Fjármálakerfi sem þjónar heimilum og fyrirtækjum á skilvirkan hátt

Skilvirkni í fjármálakerfinu er hagsmunamál fyrir heimili og fyrirtæki - en mikilvægt er að gera greinarmun á vaxtastigi og vaxtamun

Til einföldunar má ímynda sér vaxtamun bankanna sem eins konar álagningu sem stendur straum af rekstrarkostnaði sem fellur til við lánastarfsemina og afgangur er hagnaður eigenda

Kaupmaðurinn
á horninu

Söluverð – kaupverð = **álagning**

Álagning – rekstrarkostnaður = **hagnaður**

Banki

Vaxtatekjur – vaxtagjöld = **vaxtamunur**

Vaxtamunur – rekstrarkostnaður = **hagnaður**

Skilvirkni í fjármálakerfinu er hagsmunamál fyrir heimili og fyrirtæki

Fjármálaþjónusta á sanngjörnum kjörum er mikilvægt hagsmunamál heimila og fyrirtækja. Það endurspeglast í því að lægri vextir og betri kjör eru þeir þættir sem oftast eru nefndir af almenningi sem væru til þess fallnir að auka traust til bankakerfisins. Þá er skilvirk bankaþjónusta mikilvæg fyrir samkeppnishæfi íslenskra fyrirtækja.

Mikilvægt er að gera greinarmun á háum vöxtum og miklum vaxtamun.

Háir vextir endurspeгла haa stýrivexti

Útlánavextir á Íslandi eru hærri en í nágrannalöndunum. Það skýrist að mestu leyti af því að áhættulausir vextir eru háir á Íslandi. Stýrivextir Seðlabankans mynda eins konar gólf vaxta á útlán en þak vaxta á innlán. Stýrivextirnir ráðast af undirliggjandi hagstærðum og eru hluti af ytra umhverfi lánastofnana.

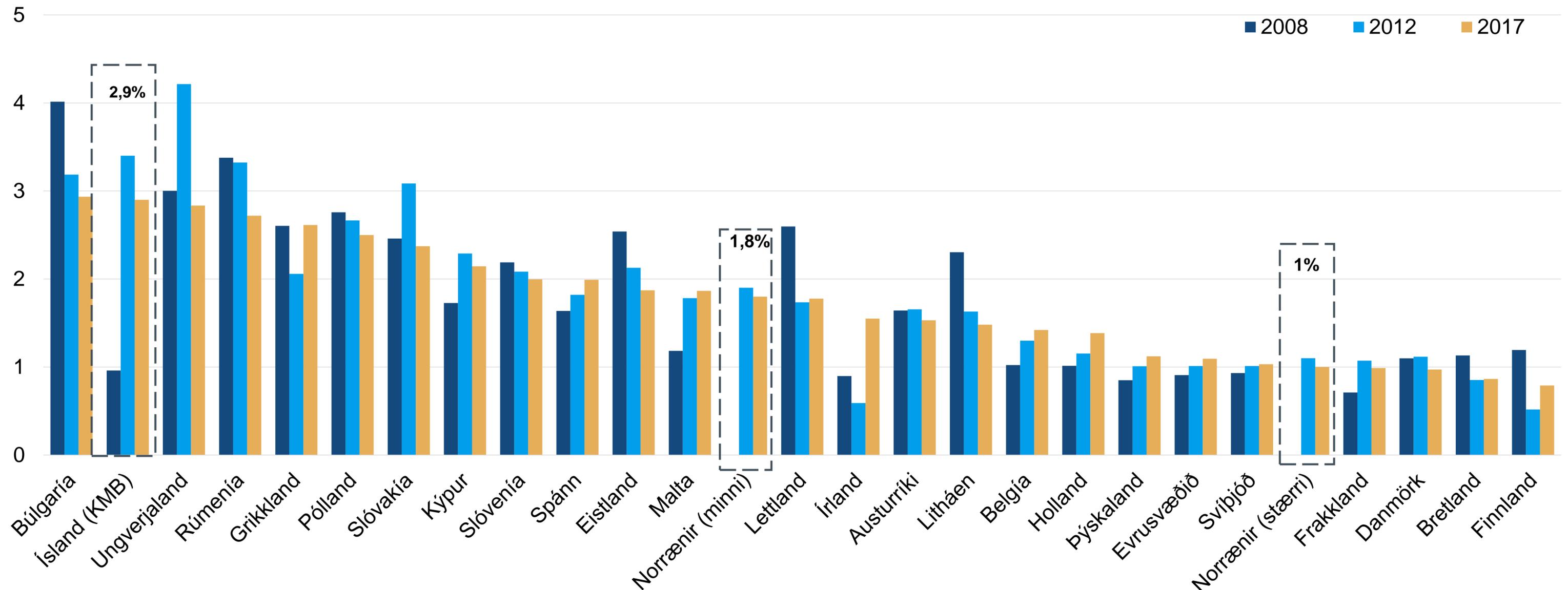
Vaxtamunur og þjónustugjöld endurspeгла álagningu banka

Vaxtamunur er í raun álagning banka á þá þjónustu sem felst í því að vera milliliður sparifjareigenda og lántaka. Meiri vaxtamunur getur endurspeglast í lægri innlánsvöxtum, hærri útlánvöxtum eða hvoru tveggja. Bankar innheimta að auki ýmis þjónustugjöld af viðskiptavinum sínum. Heildartekjur frá viðskiptavinum bankanna samanstanda af þjónustugjöldum og vaxtamun.

Fjármálakerfi sem þjónar heimilum og fyrirtækjum á skilvirkan hátt

Vaxtamunur á Íslandi er hár í evrópskum samanburði – það skýrist bæði af þáttum í ytra umhverfi bankanna og bendir til þess að svigrúm sé til að auka skilvirkni í rekstri bankanna

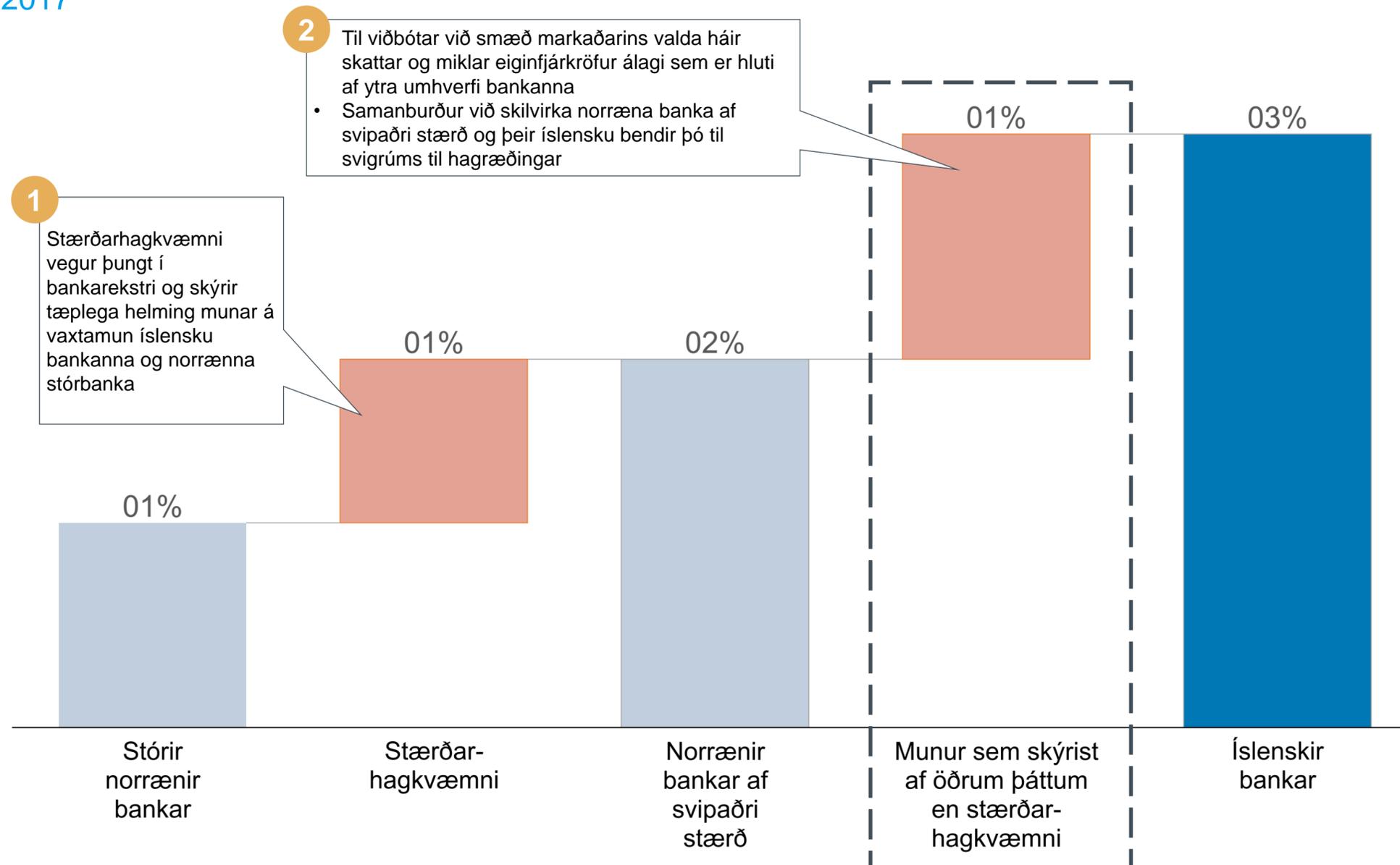
Samanburður vaxtamunar viðskiptabanka í mismunandi löndum Evrópu

Vaxtamunur hér reiknaður sem nettóvaxtatekjur deilt með heildareignum.
Heimild: ECB, árs- og árshlutareikningar viðskiptabanka, Seðlabanki Íslands

Fjármálakerfi sem þjónar heimilum og fyrirtækjum á skilvirkan hátt

Svigrúm er til hagræðingar þótt stærðarhagkvæmni vegi þungt

Vaxtamunur íslenskra banka og annarra norrænna banka.
2017

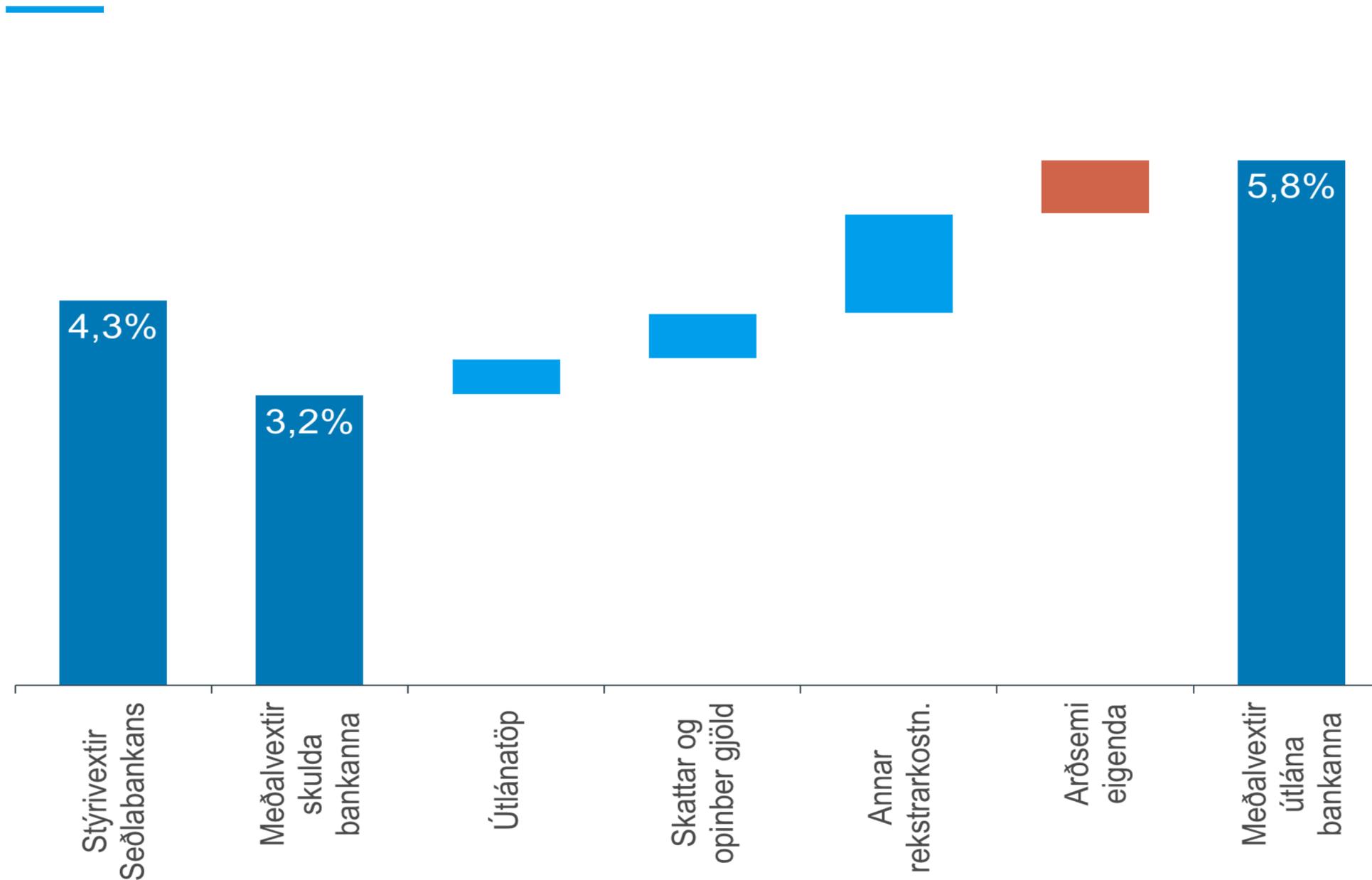
Vaxtamunur er hér reiknaður sem hreinar vaxtatekjur / heildareignum.

Heimild: S&P, ársreikningar, eigin útreikningar

- Það er bæði á færi fjármálafyrirtækjanna sjálfra og stjórnvalda að stuðla að hagræðingu í fjármálakerfinu, þannig er hægt að minnka vaxtamun
- Íslensku bankarnir hafa ýmis tækifæri til að hagræða í rekstri, t.d. með:
 - innleiðingu stafrænna lausna
 - aukinni sérhæfingu eða úthýsingu
 - samstarfi í innviðum
- Stjórnvöld geta einnig lagt sitt af mörkum með lækkun sértækra skatta á fjármálafyrirtæki
- Til þess að átta sig á stærðargráðu þessara skilvirknaðgerða má nefna að fyrirhuguð lækkun bankaskatts úr 0,376% í 0,145% mun skila álíka lækkun í rekstrarkostnaði og 15% fækkun starfsfólks bankanna, sem jafngildir um 400 stöðugildum hjá bönkunum þremur
- Virk samkeppni og neytendavernd auka líkur á að ábati hagræðingar skili sér til neytenda

Fjármálakerfi sem þjónar heimilum og fyrirtækjum á skilvirkan hátt

Þættir sem skýra vaxtamun

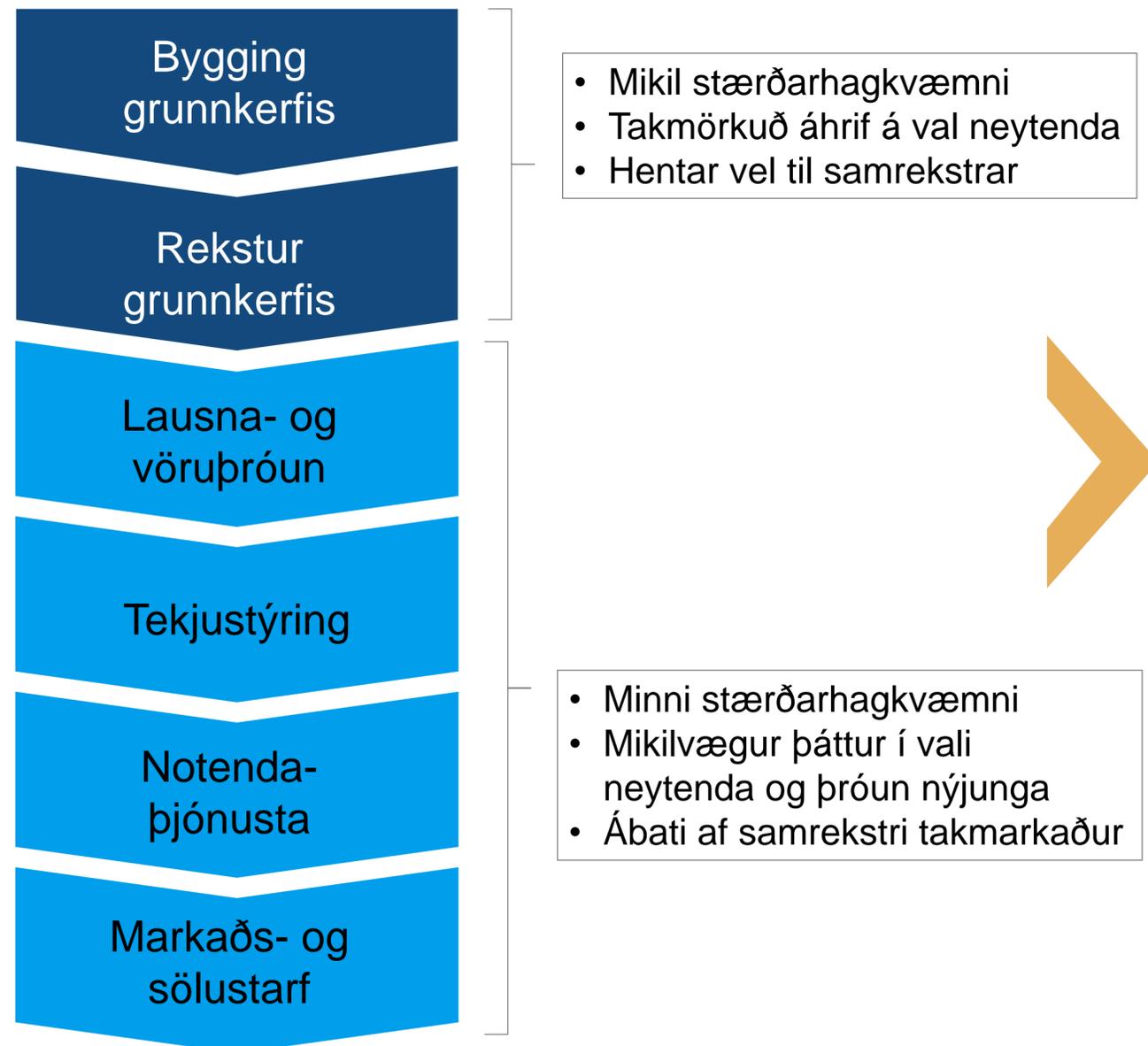

- **Útánaáhætta:** hættan á að banki tapi fjármunum sem hann hefur lánað út. Vænt útlánatap er reiknað með því að meta líkur á að útlán verði ekki endurgreitt að fullu.
- **Sértækir skattar og opinber gjöld:** Auk skatta sem eru almennt lagðir á fyrirtæki héraendis eru nokkrir sértækir skattar og opinber gjöld sem leggjast einungis á fyrirtæki í fjármálastarfsemi en á mót kemur að fjármálafyrirtæki eru undanþegin virðisaukaskatti.
- **Annar rekstrarkostnaður:** Launakostnaður er stærsti einstaki gjaldaliðurinn, upplýsingatæknikostnaður vegur einnig þungt.
- **Kostnaður við eigið fé:** Umframvaxtamunur sem ekki fer í að greiða ofantalda kostnaðarliði myndar hagnað bankans. Til lengri tíma litið þarf vaxtamunurinn að standa undir arðsemiskröfu hlutafjareigendanna.

Fjármálakerfi sem þjónar heimilum og fyrirtækjum á skilvirkan hátt

Aukið samstarf um trausta og hagkvæma fjármálainnviði er leið að stærðarhagkvæmni án þess að komi til sameiningar

Dæmi um virðiskeðju:

TÆKIFÆRI TIL SAMSTARFS Í INNVIÐUM

Til að vega á móti þeirri óhagkvæmni sem smæð hagkerfisins veldur er mikilvægt að bankarnir geti átt samstarf um sameiginlega innviði, svo lengi sem slíkt samstarf skerðir ekki samkeppni þar sem henni verður við komið

Því er lagt til að:

- Skoðað verði að fella úr lögum það hlutverk Samkeppniseftirlitsins að veita undanþágu fyrir samstarfi**, en viðkomandi fyrirtæki beri þess í stað ábyrgð á því að meta hvort skilyrði samkeppnislaga um samstarf séu fyrir hendi, líkt og gert hefur verið víða í Evrópu
- Fram fari mat á því hvaða kerfislega mikilvægu innviðir eigi að standa utan samkeppnisumhverfis** til að tryggja þjóðhagsvarúð og hagkvæmni í bankakerfinu
- Reynt verði að tryggja Íslandi aðgang að innviðasamstarfi þvert á landamæri**, svo sem norrænu og/eða evrópsku samstarfi um rauntíma greiðslukerfi

Fjármálakerfi sem þjónar heimilum og fyrirtækjum á skilvirkan hátt

Áhrif fjártækni á fjármálakerfið kalla á hagræðingu hjá bönkunum

Breytt nýting á bankþjónustu

Ef þróun tækniframfara á fjármálamarkaði er hröð en bankarnir ná að halda í við þessa þróun þannig að viðskiptavinir sæki ekki þjónustu hjá nýjum aðilum á markaði má gera ráð fyrir að bankarnir muni í auknum mæli sinna greiðslumiðlun. Afleiðingin yrði jafnframt sú að bankarnir gætu tapað tengslum við viðskiptavinina sína og þá jafnframt átt erfiðara með að halda í viðskiptavinina sína.

Breytt eftirsurn

Hröð þróun

Ef þróun tækniframfara á fjármálamarkaði er hröð og viðskiptavinir eru á sama tíma líklegir til að flytja viðskipti sín til nýrra aðila þá má gera ráð fyrir að landslag á fjármálamarkaði breytist með mjög skjótum hætti. Við þessar aðstæður eru viðskiptavinir fljótir að tileinka sér tækniframfarir og nýta sér þær meðal annars með því að færa viðskipti sín til nýrra aðila á fjármálamarkaði. Afleiðingarnar geta verið þær að núverandi viðskiptabankar missa forskot sitt vegna kostnaðar og stærðarhagkvæmni og jafnframt má gera ráð fyrir að samkeppni á markaði aukist verulega.

Breytt framboð

Hægfara þróun

Það er ekki langt síðan nær 80% af bankaviðskiptum fóru fram í útibúum viðskiptabankanna. Nú hefur þetta breyst og viðskiptavinir hafa í auknum mæli kostð að nota netbanka og smáforrit fyrir þau viðskipti sem áður fóru fram í útibúum. Afleiðing þess er sú að viðskiptabankar hafa verið að fækka útibúum og sú þróun mun að öllum líkindum halda áfram. Ef þróun tækniframfara á fjármálamarkaði verður hægfara og núverandi viðskiptabönkum tekst að draga úr kostnaði og halda í viðskiptavinina sína með því að breyta rekstri útibúa og bæta netlausnir og stafrænar lausnir fyrir bankþjónustu þá má gera ráð fyrir því að landslagið verði að mestu óbreytt.

Breytt samkeppnisumhverfi

Gert ráð fyrir því að þróun tækniframfara sé hæg en að viðskiptavinir flyti viðskipti sín í auknum mæli til nýrra aðila á markaði með fjármálaþjónustu. Það hefur í för með sér að núverandi bankar missa markaðshlutdeild. Þá má jafnframt gera ráð fyrir að bankarnir hækki tiltekin þjónustugjöld en við það verða viðtækar breytingar á samkeppnisumhverfi.

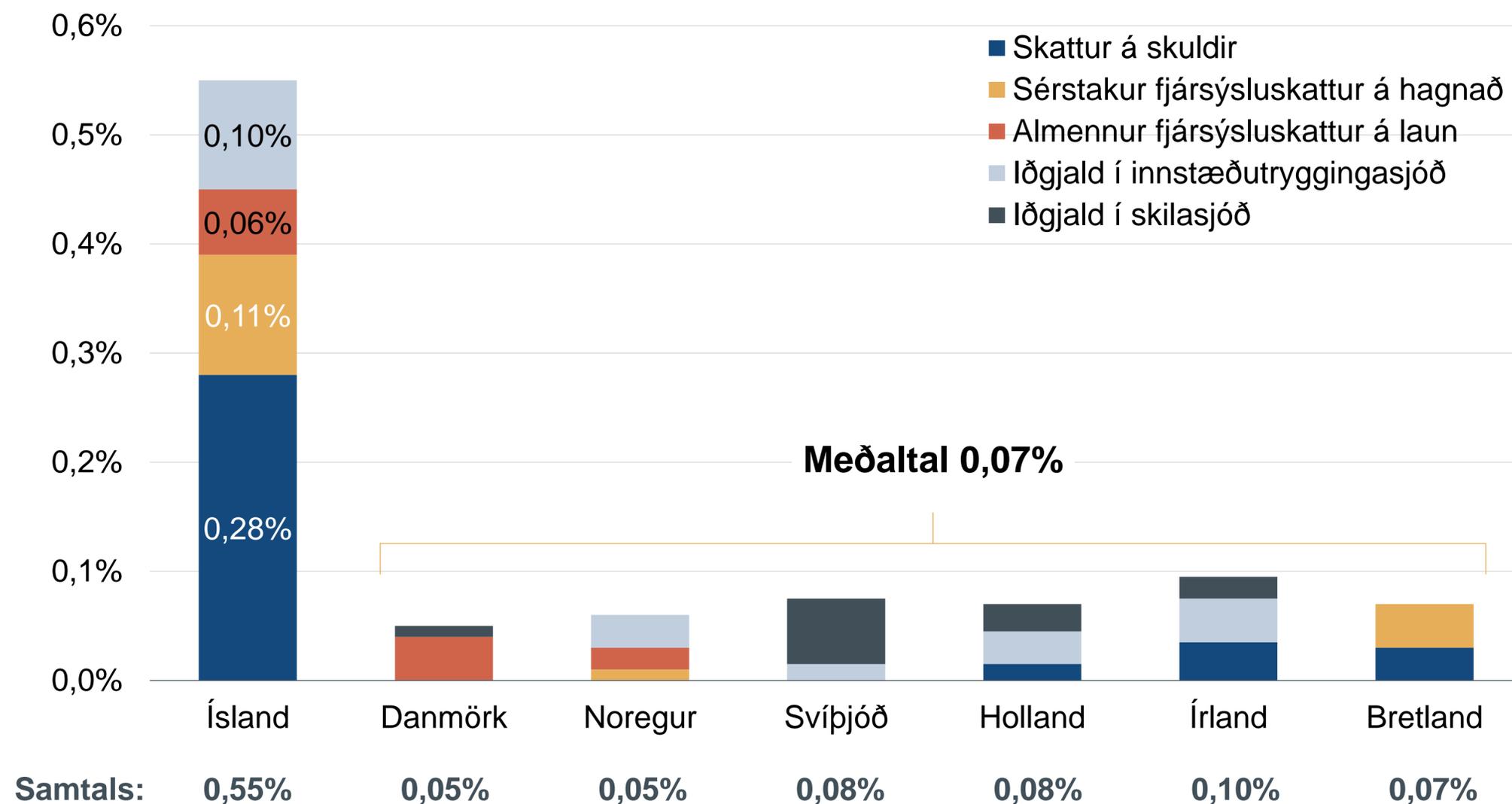
- Fjártækni hefur verið skilgreind sem ný atvinnugrein sem beitir tækni til að bæta eða umbylta fjármálaþjónustu
- Hún er í vaxandi mæli að ryðja sér til rúms á fjármálamarkaði
- Áhrif fjártækninnar á fjármálageirann gætu orðið mjög djúpstæð:

1. Fjártækni mun leiða til aðgreiningar lánveitinga og greiðslumiðlunar vegna aukins framboðs á greiðslulausnum
2. Ábati neytenda eykst. Þannig má gera ráð fyrir því að samkeppni á milli fyrirtækja muni aukast, verð á fjármálaþjónustu lækki, sérstaklega á sviði greiðslumiðlunar og eignastýringar og tími og fyrirhöfn vegna bankþjónustu minnki
3. Gera má ráð fyrir því að áhætta í fjármálakerfinu breytist og færast yfir í það rými þar sem viðskipti eiga sér stað með aukinni hættu á netárásum

Fjármálakerfi sem þjónar heimilum og fyrirtækjum á skilvirkan hátt

Sértækir skattar á bankakerfið á Íslandi eru margfalt hærri en í nágrannalöndum okkar og eiga þátt í háum kostnaði neytenda

Sértækir skattar á kerfislega mikilvæga banka
Skattar og opinber gjöld fyrir árið 2017 sem hlutfall af meðalstöðu eigna

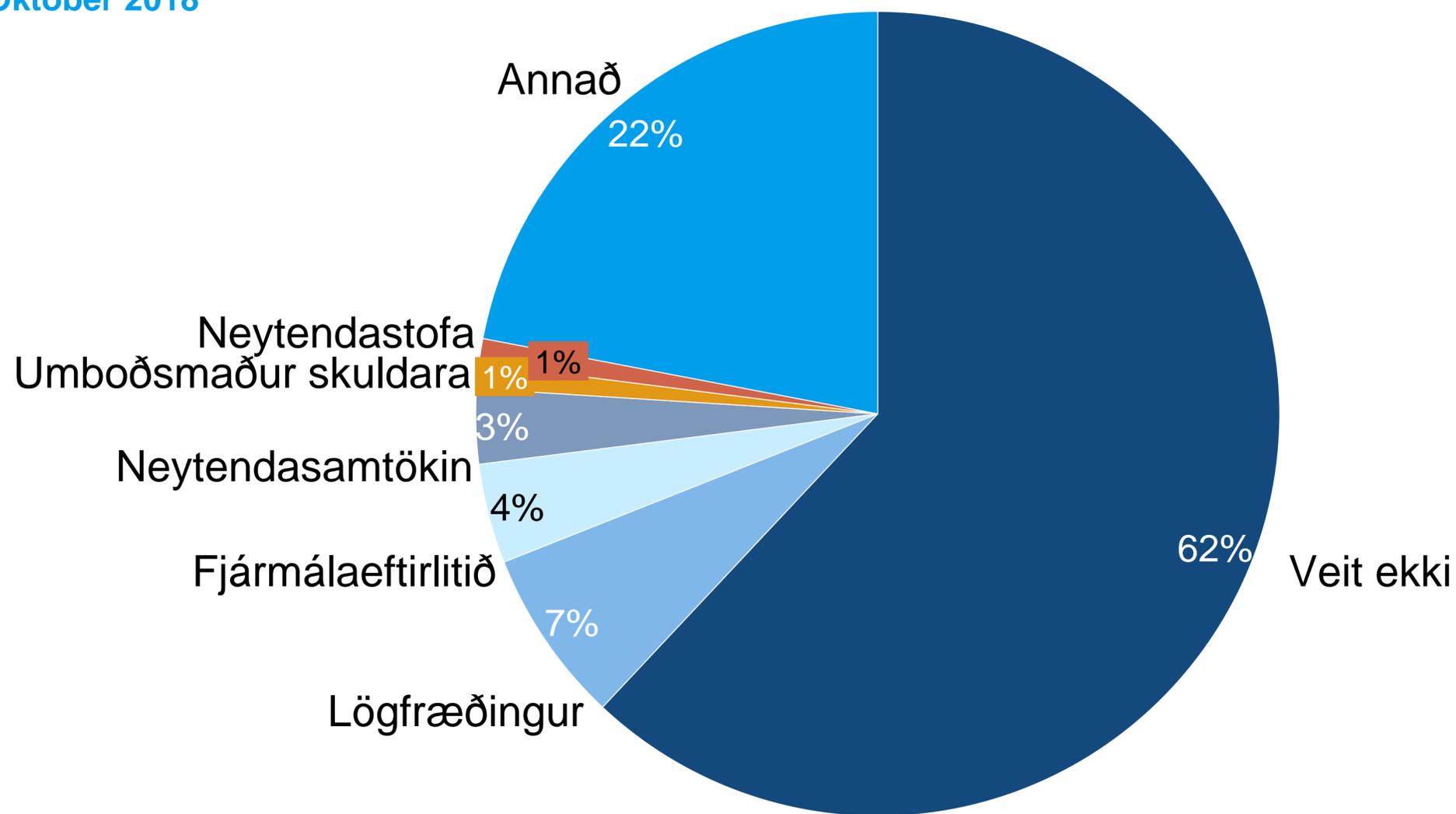
- Lækkun sértækra skatta er skref sem hið opinbera getur tekið til að draga úr mun milli innláns- og útlánavaxta til viðskiptavina bankanna til skamms tíma
- Tillaga til endurskoðunar sértækra skatta og opinberra gjalda á fjármálafyrirtæki er þrjúþætt:
 - Hraðari lækkun sértækra skatta en nú er ráðgerð
 - Sértækir skattar útfærðir til að lágmarka skaðleg áhrif á samkeppni
 - Heildstæð endurskoðun skattheimtu og opinberra gjalda

Fjármálakerfi sem þjónar heimilum og fyrirtækjum á skilvirkan hátt

Skortur á skýrum neytendaúrræðum

Hvert myndir þú leita ef þú þyrftir að leita út fyrir viðskiptabanka vegna ágreinings eða kvörtunar vegna bankans?

Október 2018

- Úrbóta er þörf í þeim tilgangi að neytendum verði betur ljóst hvert skuli leita ef upp kemur ágreiningur. Nauðsynlegt er að tryggja að neytendum dugi að leita á einn stað (e. One-Stop-Shop) til að koma ágreiningi sínum við fyrirtæki á fjármálamarkaði á framfæri við opinbera aðila
- Þá er mikilvægt að neytendum sé kunnugt um að slíkt úrræði standi til boða, en fáir virðast þekkja til slíkra úrræða í dag samkvæmt könnun Gallup fyrir Hvítbókina
- Mikilvægt er að neytendamál falli ekki í skuggann af öðrum mikilvægum hlutverkum þeirra stofnana sem ábyrgar eru fyrir eftirliti með neytendamálefnum. Í ljósi fyrirhugaðrar sameiningar Fjármálaeftirlitsins og Seðlabankans er orðið enn mikilvægara en áður að hugað verði að heildstæðu framtíðarfyrirkomulagi neytendaverndar á fjármálamarkaði

Fjármálakerfi sem þjónar heimilum og fyrirtækjum á skilvirkan hátt

Mögulegar leiðir til að auka virkni verðbréfamarkaða

Markmið	Tillaga
Fjölga virkum og sjálfstæðum fjárfestingarsjóðum á íslenskum fjármálamarkaði	1 Auka frelsi einstaklinga við ávöxtun viðbótarlífeyrissparnaðar
	2 Fjárfestingum lífeyrissjóðanna komið í armslengdarfjarlægð inn í fjárfestingarsjóði
	3 Skýr aðskilnaður á milli eignastýringar og reksturs bankastofnana
Nýta erlenda fjárfesta til þess að skapa samkeppni og fjölbreytni á fjármálamarkaði	4 Leyfa frjálsa för erlendra langtímafjárfesta inn á íslenska fjármálamarkaðinn, án bindiskyldu
Auka frelsi til athafna til þess að auka veltu og seljanleika á fjármálamarkaði	5 Efla viðskiptavakt bankanna þriggja með auknum heimildum fyrir stöðutökur
	6 Gefa fjárfestingarsjóðum almennt aukið frelsi til stöðutöku, s.s. með því að taka skortstöður
Auka þátttöku almennings á fjármálamarkaði	7 Gefa skattalega hvata til almennings til þess að kaupa hlutabréf

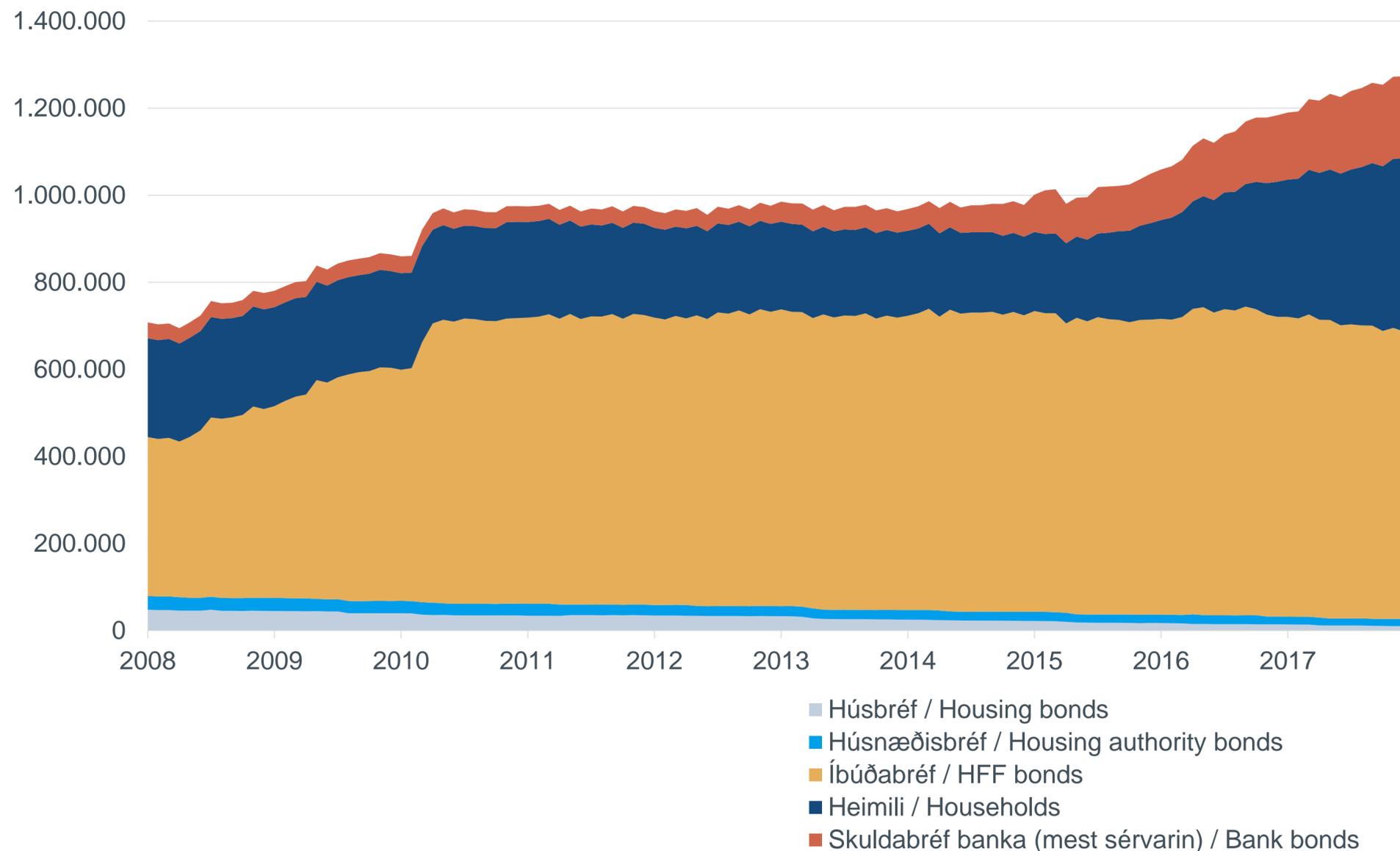
Tilfærsla áhættufjármagns frá lánastofnunum til markaða

- Skilvirkur verðbréfamarkaður felur í sér mikilvægan valkost við fjármögnun fyrirtækja og fyrir sparifjáreigendur að ávaxta fé sitt. Hann er þannig samkeppnislegt aðhald fyrir banka
- Virkni íslenskra verðbréfamarkaða hefur verið með eindæmum lítil undanfarin ár en nauðsynlegt er að skoða með heildstæðum hætti leiðir sem stuðlað geta að aukinni virkni
- Hér er bæði vísað til aðgerða til þess að auka veltu og seljanleika á fjármálamörkuðum og efla vægi sjálfstæðra fjárfestingarsjóða á íslenskum fjármagnsmarkaði
- Eitt áhrifaríkasta skrefið gæti verið að opna leið fyrir nýja sjálfstæða aðila – þ.e. sjóði með ólíkri fjárfestingarstefnu – að taka að sér ávöxtun séreignarsparnaðar sem hingað til hefur bara verið á forræði lífeyrissjóða
- Lagt er til að frekara mat fari fram á fýsileika leiða til þess að auka virkni verðbréfamarkaða

Fjármálakerfi sem þjónar heimilum og fyrirtækjum á skilvirkan hátt

Skoða þarf framtíðarfyrirkomulag aðkomu lífeyrissjóða að húsnæðislánum

Bein og óbein fjármögnun lífeyrissjóða á íbúðamarkaði
Milljónir króna á verðlagi október 2018

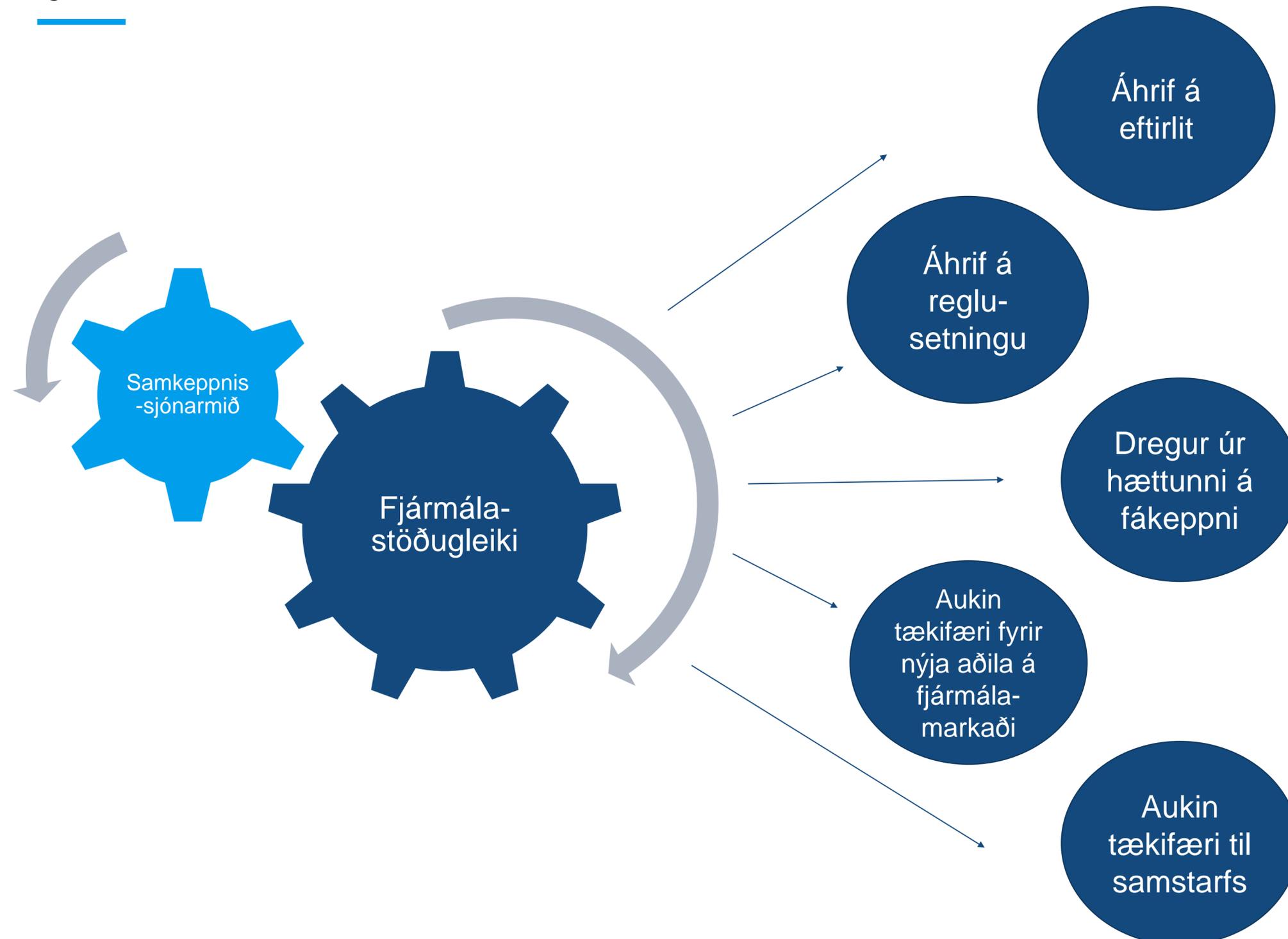

Heimild: Seðlabanki Íslands, Minnisblað Gylfa Magnússonar fyrir starfshópinn

- Lífeyrissjóðir hafa aukið bein íbúðalán til heimila undanfarin misseri. Sú þróun hefur haft mjög jákvæð áhrif á vaxtakjör íbúðalána. Einn helsti galli þessa fyrirkomulags er að það veldur mismunun á grundvelli stéttarfélags, búsetu eða menntunar þar sem þau eru veitt til sjóðfélaga og dregur auk þess úr samkeppni á milli lífeyrissjóðanna
- Lagt er til að skoðuð verði sú leið að gera þá kröfu til lífeyrissjóðanna að bein íbúðalán verði opin öllum sem uppfylla lánshæfismat, óháð því hvort viðkomandi sé sjóðfélagi eða ekki. Lán á markaðskjörum ættu ekki að vera minna eftirsóknarverð frá sjónarhóli lífeyrissjóðanna en núverandi fyrirkomulag. Þannig yrði tryggt að lánin væru veitt með það fyrir augum að ávaxta sparnað sjóðfélaga á sem bestan hátt
- Þá myndi lækkun og/eða breytt útfærsla á sértækum sköttum á banka og sparisjóði, sem einnig veita íbúðalán, draga úr miklum aðstöðumun og auka þar með samkeppni á íbúðalánamarkaði til framtíðar. Sem dæmi væri hægt að skattleggja fyrst og fremst skammtímafjármögnun. Slík breyting væri til hagsbóta fyrir lántaka, þá sérstaklega ungt fólk og aðra sem ekki nægir það lánshlutfall sem lífeyrissjóðir bjóða

Fjármálakerfi sem þjónar heimilum og fyrirtækjum á skilvirkan hátt

Lagt er til að samkeppnissjónarmið séu höfð til hliðsjónar við fjármálaeftirlit

- Í lögum um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi mætti skerpa á áherslu á samkeppni á markaði eins og gert hefur verið t.d. í Bretlandi
- Í ljósi þess hve mikilvæg samkeppni er á fámennum markaði eins og þeim íslenska er enn ríkari ástæða til að huga að samkeppnissjónarmiðum samhliða eftirliti
- Slík lagabreyting myndi styrkja lagastoð Fjármálaeftirlitsins enn frekar vegna ákvarðana og annarra þátta í starfseminni sem taka til samkeppnissjónarmiða, t.d. með því að kanna fýsileika stofnunar „sandkassaumhverfis“ (e. sandbox)
- Þó er ljóst að alltaf yrði um að ræða víkjandi markmið gagnvart öðrum meginmarkmiðum eftirlitsins

HLUTI IV

EIGNARHALD Í BANKAKERFINU

Hertar kröfur til eigenda fjármálafyrirtækja

Reglur og eftirlit sem stuðla að heilbrigðu eignarhaldi

A Reglur um hver má eiga banka

- Gerðar eru sérstakar kröfur til þeirra sem:
 - i. eignast beint eða óbeint hlutdeild sem nemur 10% eða meira af eigin fé eða atkvæðisrétti
 - ii. Fara með aðra hlutdeild sem gerir aðilum kleift að hafa veruleg áhrif á stjórnun fjármálafyrirtækisins
- Er þá talað um að slíkan hlut sem **virkan eignarhlut** í fjármálafyrirtæki
- **Mat á hæfi** til að fara með virkan eignarhlut grundvallast á:
 - i. Orðspori og reynslu
 - ii. Fjárhagslegu heilbrigði
 - iii. Hvort eignarhald torveldi eftirlit
 - iv. Hvort eignarhald muni mögulega leiða til peningaþvættis eða fjármögnunar hryðjuverka

B Reglur sem takmarka möguleika til misnotkunar á eignarhaldi

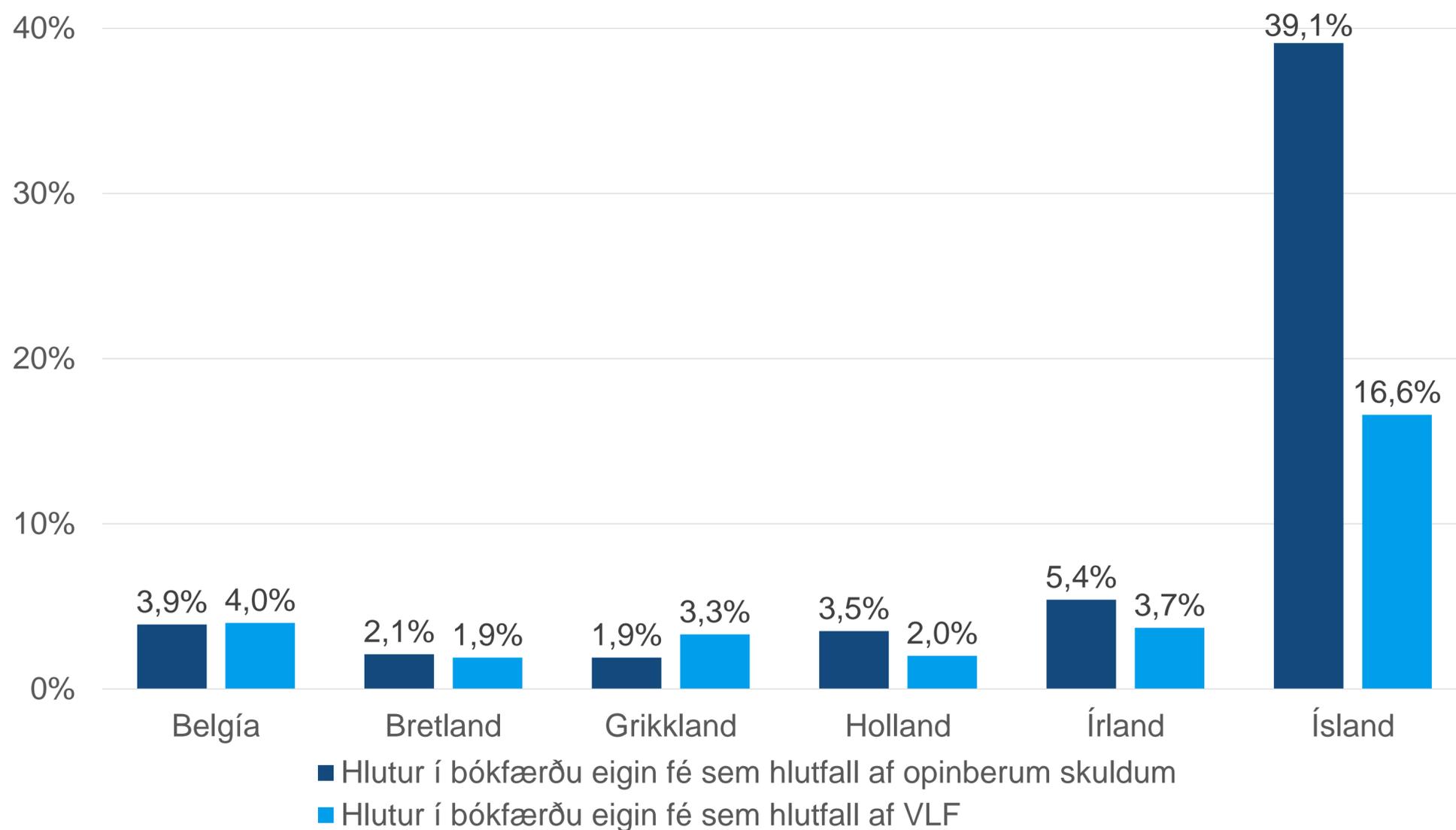
- **Nýjar** reglur sem takmarka útlán með veð í eigin bréfum
- **Hertar** skilgreiningar á tengdum aðilum
- **Hertar** reglur um stjórnarhætti
- **Hertar** reglur um stórar áhættuskuldbindingar
- **Nýjar** reglur um fyrirgreiðslur til venslaðra aðila
- **Nýjar** reglur um hámark á greiðslur kaupauka og fyrirkomulag útgreiðslu
- **Ný lög** um sölumeðferð eignarhluta ríkisins í fjármálafyrirtækjum

- Heilbriggt eignahald er mikilvæg forsenda þess að bankakerfi haldist traust um langa framtíð. Í því felst að eigendur banka séu traustir, hafi umfangsmikla reynslu og þekkingu á starfsemi banka og fjárhagslega burði til að standa á bak við bankann þegar á móti blæs. Mikilvægt er að eigendur hafi langtímasjónarmið að leiðarljósi
- Í gildi eru strangar reglur um hvaða kröfur skuli gerðar til þeirra sem sækjast eftir að fara með virkan eignarhlut. Evrópulöggjöf gerir ráð fyrir hámarkssamræmingu og því er ekki hægt að ganga lengra en hún mælir fyrir um. Þó er mikilvægt að Fjármálaeftirlitið nýti áfram til fulls það svigrúm sem það hefur til túlkunar á hæfisskilyrðum við slíkt mat
- Einnig hafa möguleikar eigenda til að beita áhrifum sínum í eigin þágu verið takmarkaðir verulega með nýjum og hertum reglum frá síðasta fjármálaáfalli. Þar má nefna nýjar reglur um takmörkun á fyrirgreiðslum til venslaðra aðila, reglur sem takmarka útlán með veði í eigin bréfum, hertar reglur um stjórnarhætti og stórar áhættuskuldbindingar

Eignarhald í bankakerfinu

Víðtækt eignarhald íslenska ríkisins á viðskiptabönkunum er einsdæmi í vestrænum heimi

Samanburður á eignarhaldi ríkissjóða á bönkum í ýmsum Evrópulöndum

Rök hníga að því að dregið verði úr svo umfangsmiklu eignarhaldi en hér ber helst að nefna:

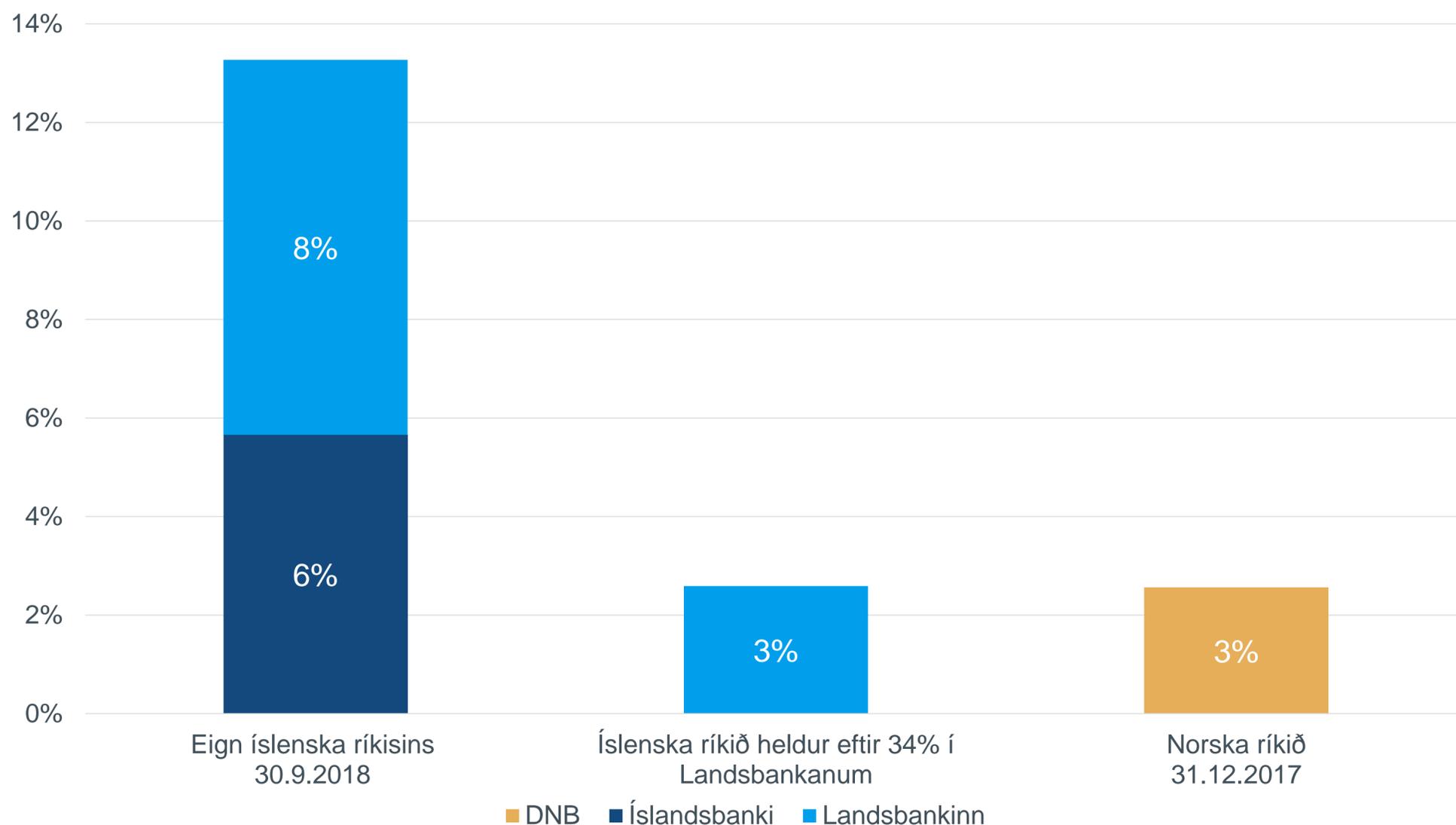
- **Áhætta:** Ríkissjóður er nú með um 300 milljarða króna bundna í eignarhlutum í bankakerfinu. Áföll á fjármálamarkaði eða breytt landslag, t.d. vegna nýrrar tækni geta rýrt verðmæti eignarhlutar ríkisins verulega
- **Fórnarkostnaður:** Fjármunir sem eru bundnir í bönknum gætu nýst til að lækka skuldir ríkissjóðs eða á annan ábyrgan hátt
- **Samkeppnisáhrif:** Sameiginleg yfirráð ríkisins á stórum hluta fjármálamarkaðar til framtíðar eru til þess fallin að raska samkeppni og skapa aðstæður sem leiða til stöðunar

Á sama tíma hefur umtalsverð breyting orðið á hagnaði bankanna frá árunum í kjölfar fjármálaáfallsins og útlit fyrir mun lægri arðgreiðslur á næstu árum

Eignarhald í bankakerfinu

Samkvæmt eigendastefnu ríkisins mun ríkið halda eftir 34-40% hlut í Landsbankanum

Verðmæti eignarhlutar ríkisins í bönkum
Q3 2018, % af VLF

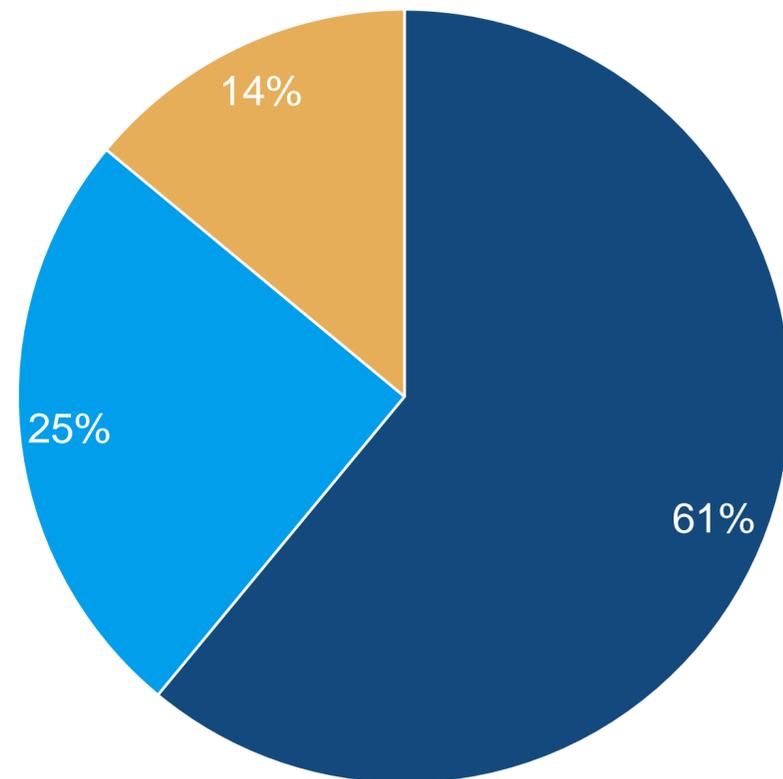
Áætlað verðmæti íslensku bankanna sem hlutfall af bókfærðu virði 80%
Heimild: Ríkisreikningur, ársreikningar bankanna, Hagstofan

- Í ljósi áfallsins sem reið yfir íslenskt fjármálakerfi er eðlilegt að pólitískur vilji sé fyrir að ríkið haldi eftir kjölfestuhlut í kerfislega mikilvægum banka, a.m.k. fyrst um sinn
- Þegar litið er til þeirra markmiða sem stefnt er að samkvæmt eigendastefnu ríkisins, þ.e. að stuðla að stöðugleika í fjármálakerfinu og tryggja nauðsynlega innviði þess, og þess hvað þarf til, bendir allt til þess að ekki sé þörf á jafn víðtæku eignarhaldi og ríkið hefur nú
- Núverandi stefna íslenska ríkisins er að halda 34-40% hlut í Landsbankanum til langframa til þess að stuðla að stöðugleika í fjármálakerfinu og tryggja nauðsynlega innviði þess
- Slík fjárfesting jafngildir um 3% af vergri landsframleiðslu. Eignarhlutur norska ríkisins í DNB, stærsta banka Noregs, er af hlutfallslega svipaðri stærð en hann nemur einnig um þriðjungi í bankanum og 3% af vergri landsframleiðslu

Eignarhald í bankakerfinu

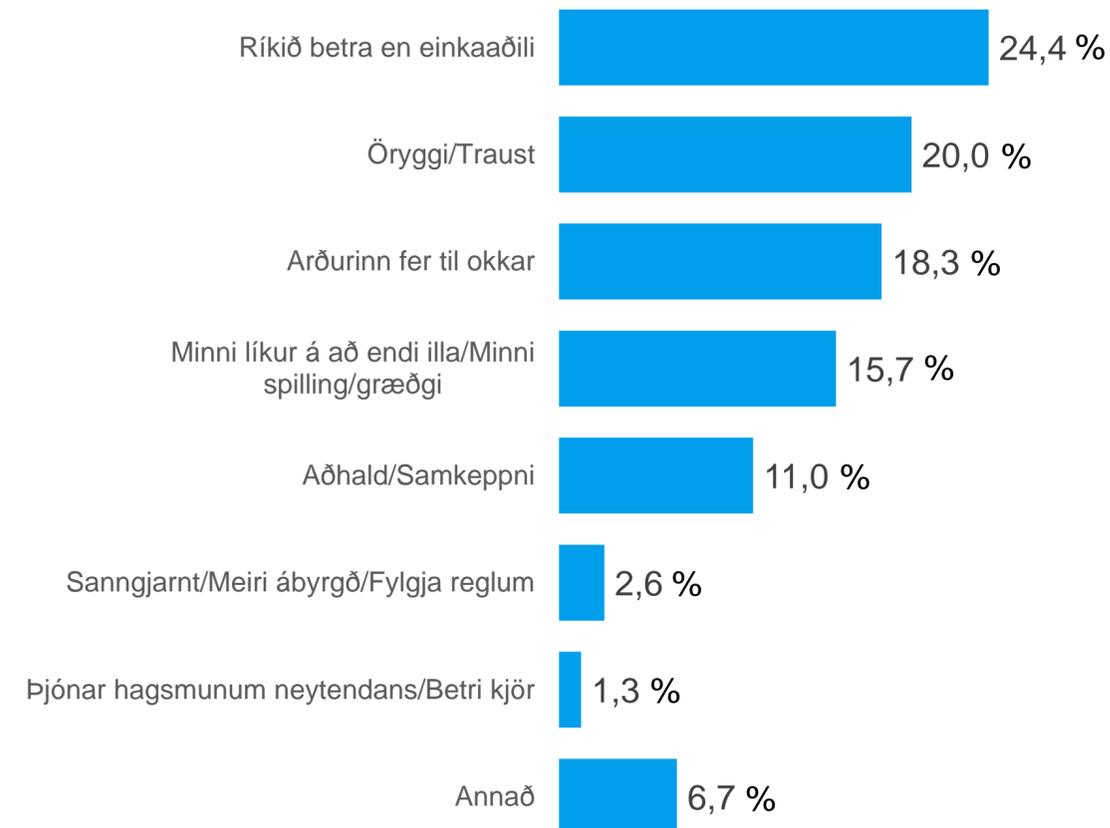
Viðhorf Íslendinga gagnvart ríkinu sem eiganda banka

Hversu jákvæður eða neikvæður ertu gagnvart ríkinu sem eiganda banka?
Október 2018

■ Jákvæður ■ Hvorki né ■ Neikvæður

Hvers vegna ertu jákvæður gagnvart ríkinu sem eiganda banka?
Október 2018

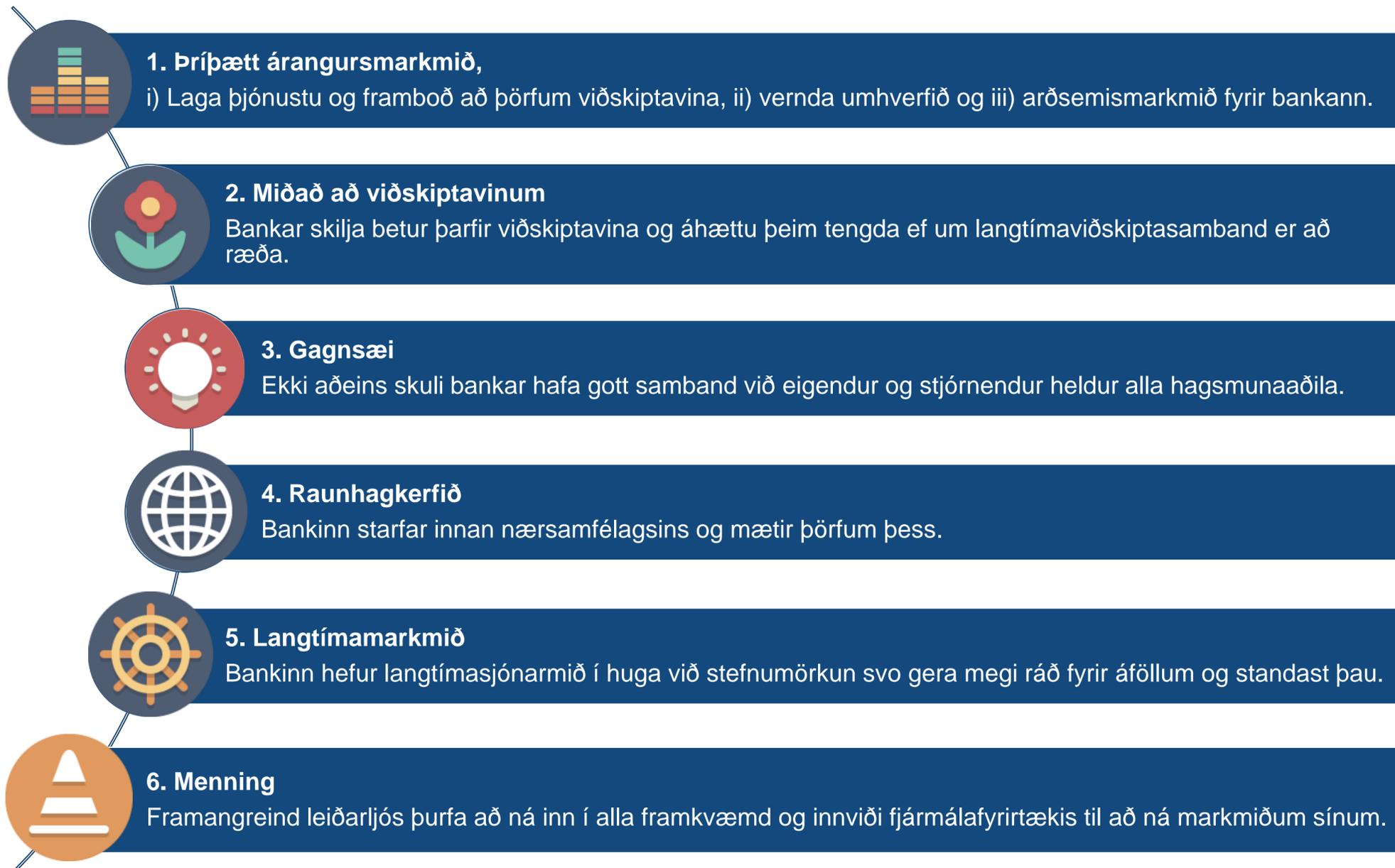

- Sex af hverjum tíu eru jákvæðir gagnvart þeirri hugmynd að ríkið haldi eftir hlut í viðskiptabanka til lengri tíma lítið

Eignarhald í bankakerfinu

Samfélagslegar áherslur banka eru með ýmsu mótí.

Dæmi um framsetningu á markmiðum banka sem hafa samfélags og umhverfissjónarmið að leiðarljósi

Samfélagsleg sjónarmið í bankarekstri

- Sífelld fleiri innstæðueigendur vilja tryggja að fjármunum þeirra sé ráðstafað með ábyrgum hætti, t.d. út frá umhverfissjónarmiðum, byggðarsjónarmiðum o.s.frv.
- Þessi þróun hefur nú þegar haft veruleg áhrif á starfsemi hefðbundinna banka.
- Samfélagsbanki getur haft það að meginmarkmiði að haga rekstrinum samfélaginu til hagsbóta.
- Það getur falist í því að lánveitingar séu einkum til lítilla og meðalstórra fyrirtækja í nærsamfélaginu, arðsemiskrafa eigandans sé ekki til þess fallin að auka áhættusækni og þjónusta við samfélagið verði innleidd í stefnumörkun bankans.
- Samfélagsbankar hafa sögulega verið sjálfspottnar hreyfingar fremur en að þeir hafi verið stofnaðir fyrir atbeina ríkisvaldsins.

Eignarhald í bankakerfinu

Skýr og gagnsæ eigendastefna til framtíðar

Eigendastefna
Íslenska ríkisins

- Samkvæmt eigendastefnu Íslenska ríkisins er markmið með eignarhaldi Landsbankans til lengri tíma litið að stuðla að stöðugleika í fjármálakerfinu og tryggja nauðsynlega innviði þess
- Í eigendastefnu ríkisins kemur fram meginregla um að “félagið [skuli] vinna að þeim samfélagslegu markmiðum sem eigandi stefnir að með eignarhaldinu”
- Eigendastefnan gerir ráð fyrir sölu annarra eignarhluta, gagnsæi þarf að vera um fyrirætlanir sölu þeirra hluta

Eigendastefna
norska ríkisins

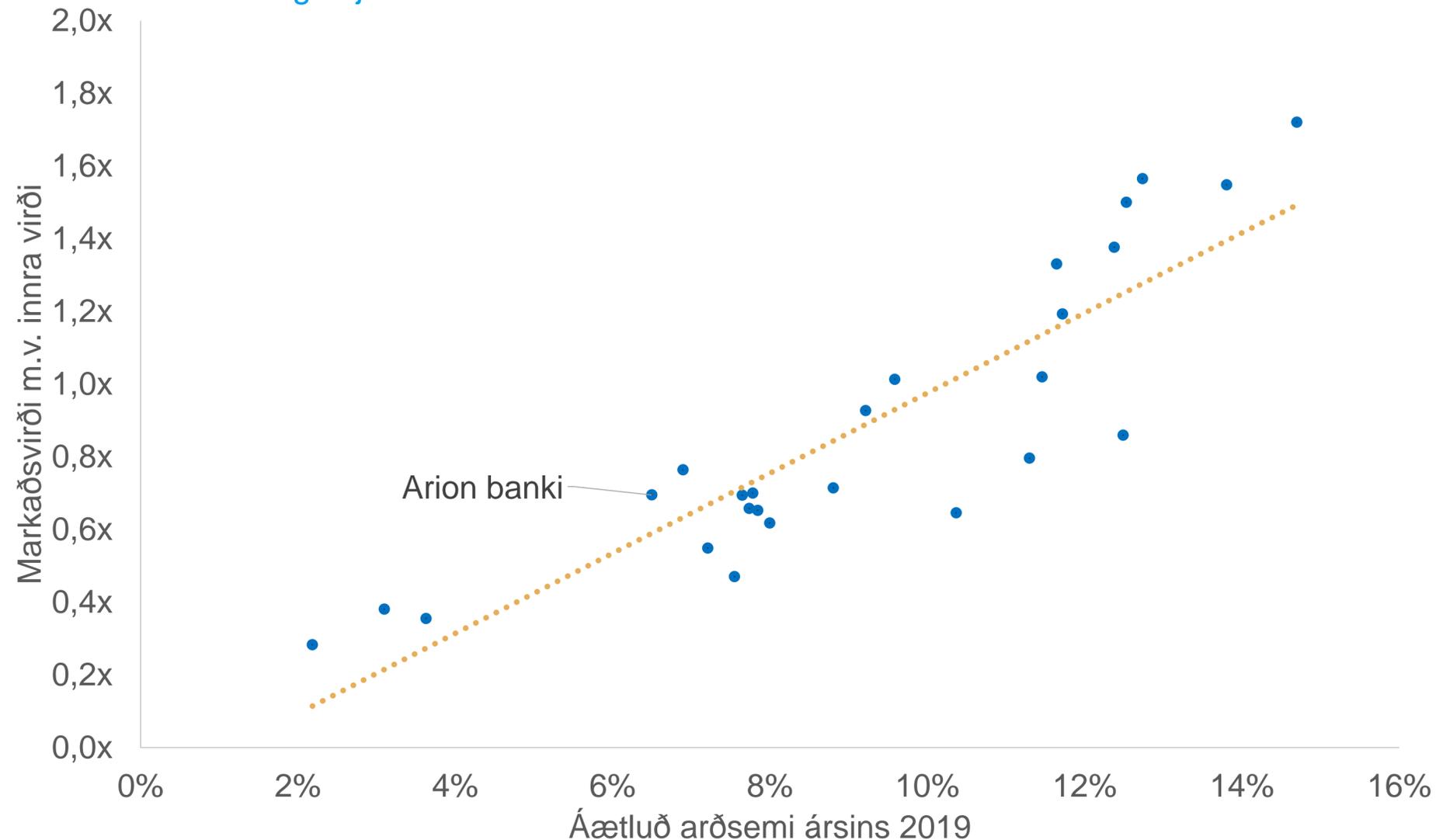
- Í ljósi víðtækrar ríkiseignar hefur norska ríkið skilgreint mjög strangar eigendareglur
- Í tilviki DNB kemur norska ríkið ekki fram sem virkur eigandi, nema ef þörf er á að taka skýra afstöðu gegn flutningi höfuðstöðva úr landi
- Norðmenn hafa hugað að öryggissjónarmiðum og stefnt að því að eiga nægilega stóran hlut til þess að geta beitt neitunarvaldi gagnvart meiriháttar ákvörðunum sem ganga gegn almannahag

- Gagnsæi um fyrirætlanir ríkisins til lengri tíma er forsenda þess að hægt sé að selja hluti ríkisins í bönkunum
- Mikilvægt er, líkt og er gert í Noregi, að skilgreina vel fyrirfram hvernig ríkið hyggst beita sér sem eigandi
- Skilgreina þarf hvað felst í samfélagslegum markmiðum ríkisins sem eiganda sem nefnd eru í eigendastefnunni, sér í lagi þar sem fyrirhugað er að selja banka að hluta
- Þegar sá hluti hefur verið seldur sem stefnt er að, skv. eigendastefnu ríkisins, gæti verið eðlilegt að endurmeta áframhaldandi eignarhald í Landsbankanum með tilliti til markmiða, kostnaðar, ábata og eignarhalds í bönkunum á þeim tíma

Eignarhald í bankakerfinu

Tengsl verðmætis banka og arðsemi

Markaðsvirði hlutafjár evrópskra banka sem margfeldi af undirliggjandi bókfærðu virði eigin fjár og áætluð ávöxtun eigin fjár á árinu 2019

Fylgni (r) á milli breytanna var 0,90. Halli bestu línu aðhvarfsgreiningar var 10,7 og samsvarar hann hlutfalli hagnaðar og markaðsvirðis (V/H hlutfall eða price-to-earnings ratio). Samkvæmt könnun Bankasýslu ríkisins virðast hlutabréf félaga á aðallista í Kauphöll ganga kaupum og solum á markaðsvirði sem samsvarar að meðaltali um 12,1x af væntum hagnaði ársins 2016.

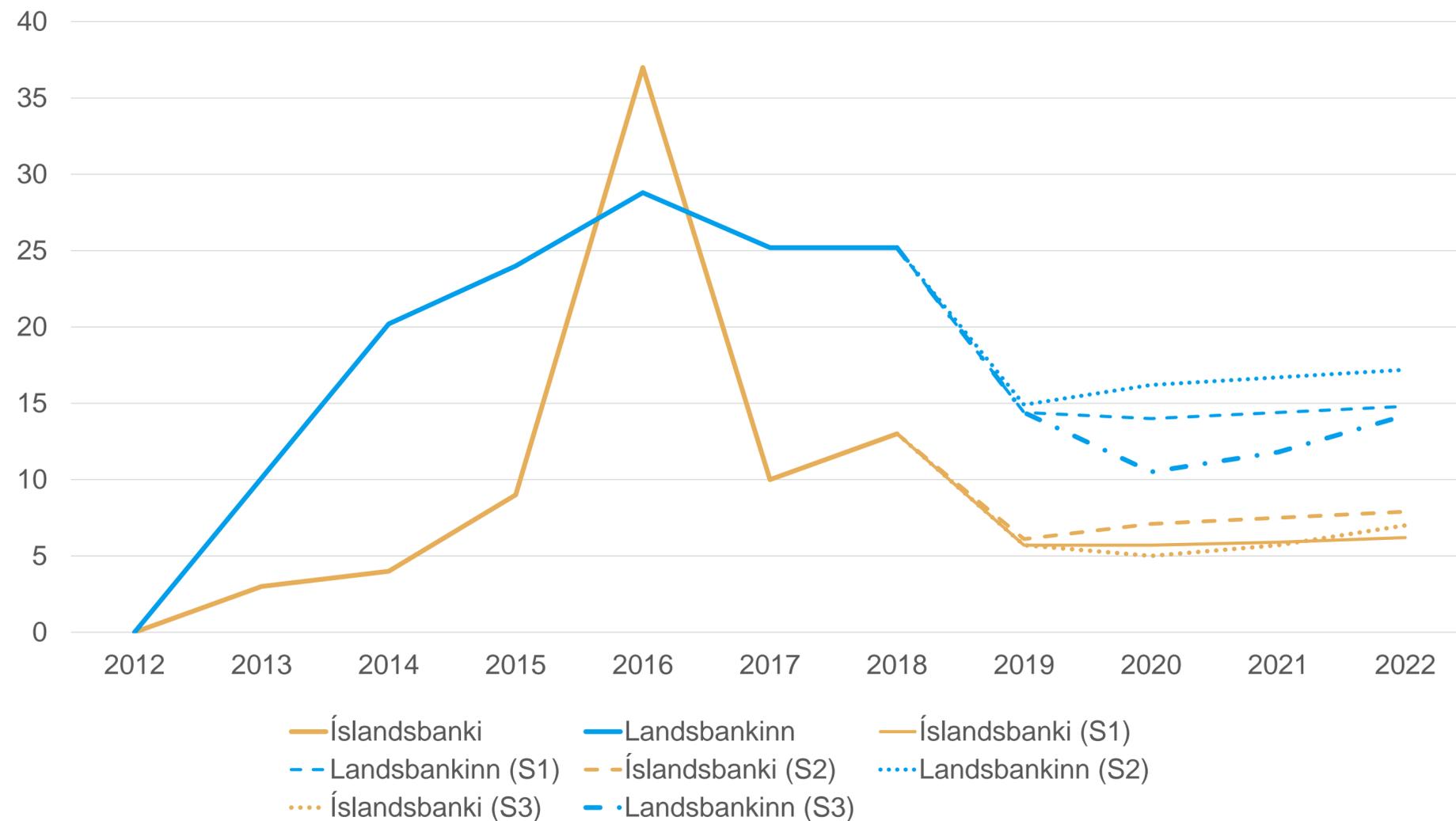
Heimild: Bankasýsla ríkisins.

- Verðmæti banka er háð undirliggjandi arðsemi, sem undirstrikar mikilvægi þess að lækka gjöld og auka skilvirkni í rekstri
- Hlutfall markaðsverðs og bókfærðs verðs hjá Arion banka hefur sveiflast á bilinu 70%-80% frá því bankinn var skráður á markað
- Hlutfallið gefur vísbendingu um að verðmæti Íslandsbanka og Landsbankans sé á bilinu 290-330 milljarðar króna
- Efri mörk þess jafngilda fimm nýjum háskólaspítölum eða um þrjátíu Hvalfjarðargöngum
- Um þessar mundir er töluverð óvissa um verðþróun banka í ljósi harðnandi samkeppni og þróunar á sviði fjártækni, sem dregur mjög úr kostnaði utanaðkomandi aðila við að veita fjármálaþjónustu gegnum netið

Eignarhald í bankakerfinu

Þróun arðgreiðslna

Arðgreiðslur Íslandsbanka og Landsbankans
Spá Bankasýslu ríkisins fyrir 2018-2023

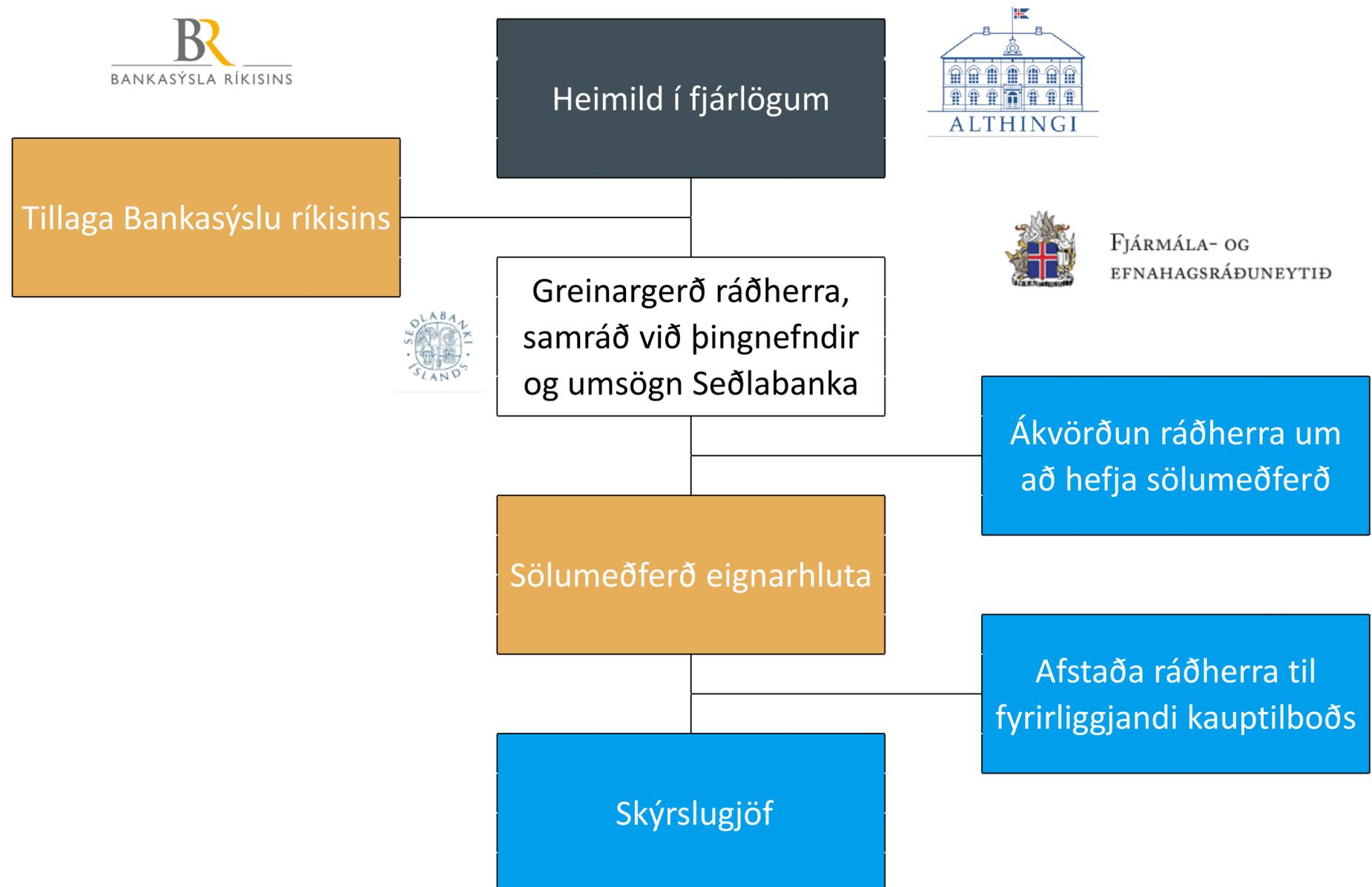

- Umtalsverð breyting hefur orðið á hagnaði bankanna frá árunum í kjölfar hrunsins og útlit fyrir mun lægri arðgreiðslur á næstu árum
- Þrjár sviðsmyndir af arðgreiðsluspám fyrir Íslandsbanka og Landsbankann 2018-2023
 - Sviðsmynd 1: Arðgreiðslur reiknaðar miðað við að arðsemi haldist óbreytt á tímabilinu miðað við arðsemi fyrstu níu mánaða ársins 2018.
 - Sviðsmynd 2: Miðað er við fjárhagsleg markmið bankanna um ávöxtun.
 - Sviðsmynd 3: Gert er ráð fyrir að arðsemi Íslandsbanka og Landsbankans verði sú sama á öllu árinu 2018 og hún var á fyrstu níu mánuðum þess en að arðsemi árinna 2019-2021 samsvari arðsemi Arion banka samkvæmt spám greiningaraðila.

Eignarhald í bankakerfinu

Umgjörð um sölu á eign ríkisins í bönkunum er gjörbreytt frá því að bankarnir voru seldir á síðasta áratug

Sölumeðferð eignarhluta: Ákvæði laga nr. 155/2012

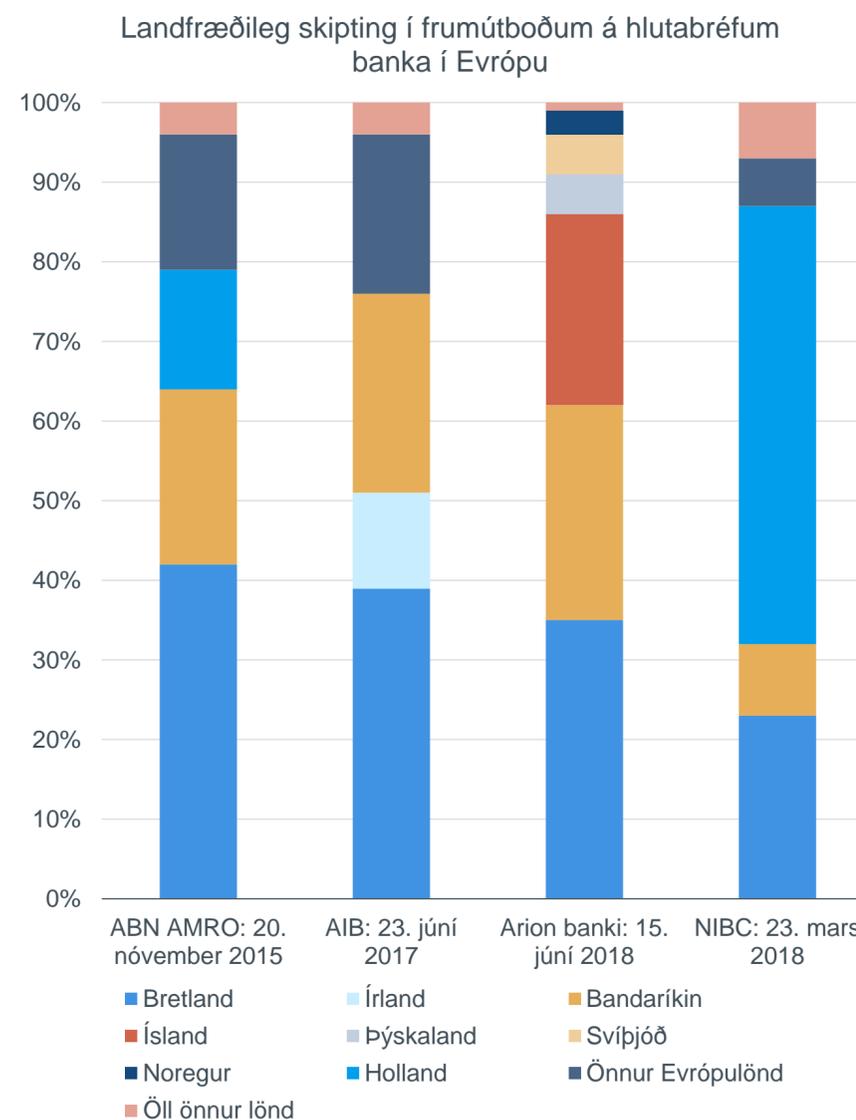
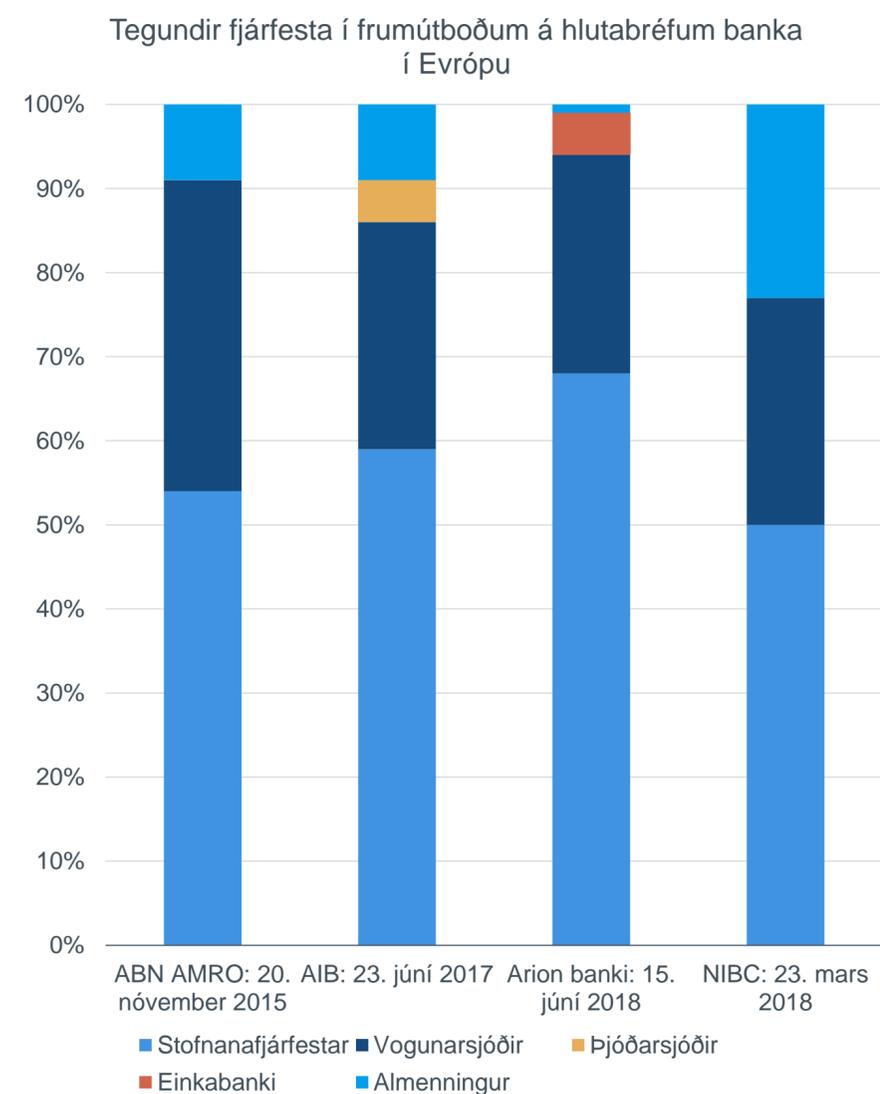

- Umgjörðin um sölu á eign ríkisins í bönkunum er gjörbreytt frá því sem var, þegar bankarnir voru seldir á síðasta áratug
- Hún er nú lögbundin, samanber lög um sölumeðferð eignarhluta ríkisins í fjármálafyrirtækjum, lög um Bankasýslu ríkisins og ákvæði laga um hæfi til að fara með virkan eignarhlut í fjármálafyrirtækjum
- Að auki skal salan fara fram í samræmi við eigendastefnu ríkisins
- Þannig hefur verið mælt fyrir um þær meginreglur, sem hafa ber að leiðarljósi við undirbúning og framkvæmd sölumeðferðar eru:
 - **Opið söluferli**
 - **Gagnsæi**
 - **Hlutlægni**
 - **Hagkvæmni**

Eignarhald í bankakerfinu

Mikilvægt að stjórnvöld hugi að möguleikum á að losa um eignarhluti með heildstæðum hætti

Tegund og landfræðileg skipting í frumútboðum á hlutabréfum í evrópskum bönkum.

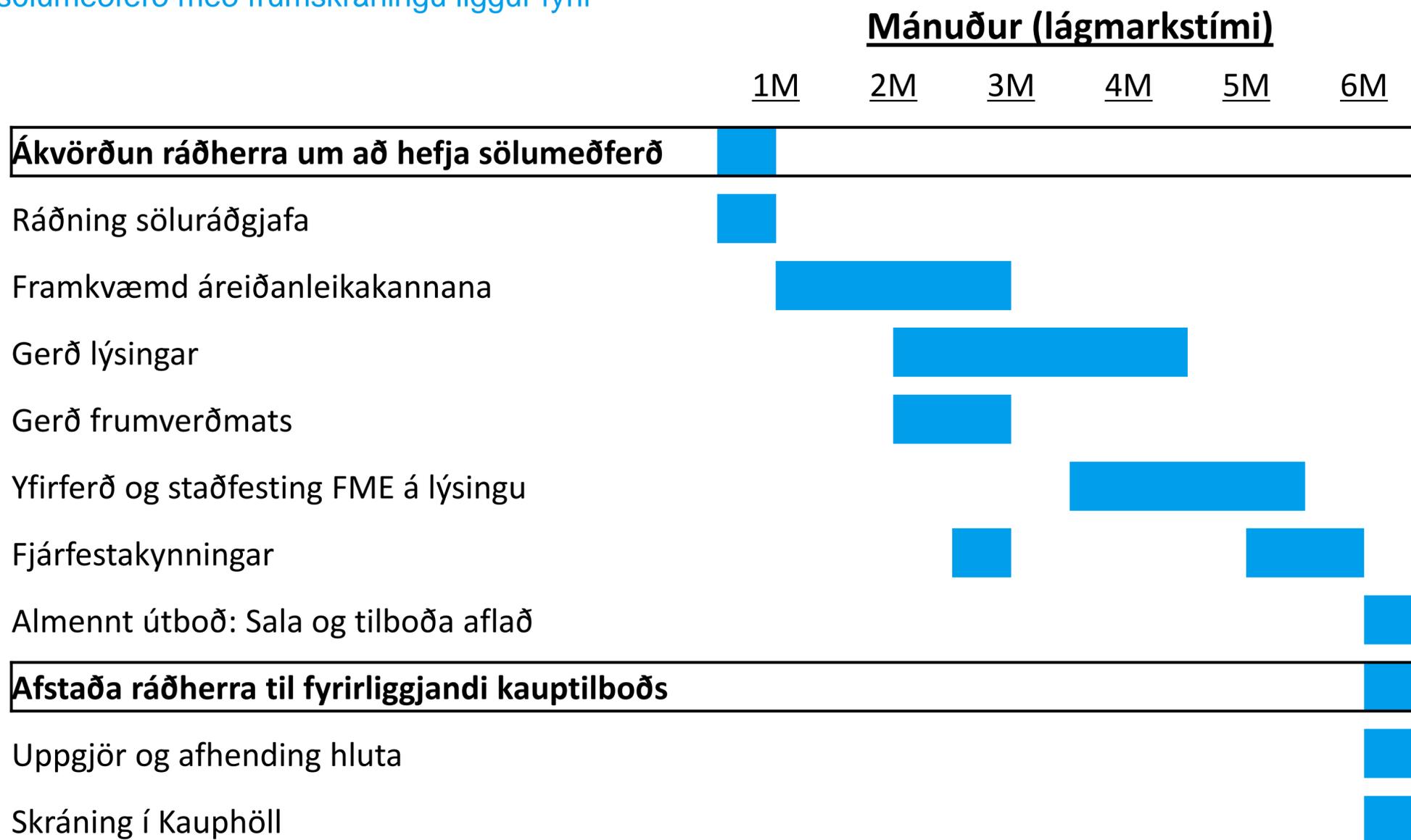

- Fjölbreytt og dreift eignarhald getur stuðlað að breiðri sátt um stefnumörkun banka og dregið úr hættu á of nánum beinum og óbeinum innbyrðis tengslum á milli stórra eigenda og stjórnenda banka
- Það byggist í senn á ólíkum hópum fjárfesta og innlendu og erlendu eignarhaldi
- Bein aðkoma erlends banka að einum íslensku bankanna er líkleg til að hafa jákvæð áhrif á samkeppnisumhverfi bankanna til framtíðar, auka stöðugleika og minnka kerfisáhættu með fjölbreyttara eignarhaldi bankakerfisins og minnka þar með hættu á krosseignartengslum
- Skref í átt að sölu þurfa að miða að því að ná markmiðum um fjölbreytt, dreift og traust eignarhald sem stuðli að virkri samkeppni á bankamarkaði til framtíðar
- Því ætti að kanna möguleika á að selja Íslandsbanka til erlends banka að hluta eða öllu leyti
- Samhliða væri ástæða til að hefja undirbúning að skráningu og sölu á hluta af eignarhlut ríkisins í Landsbankanum

Eignarhald í bankakerfinu

Í takt við yfirlýsta stefnu stjórnvalda er mikilvægt að hefja söluferlið um leið og ákvörðun liggur fyrir

Samantekt á verkþáttum mögulegrar sölumeðferðar eftir að ákvörðun ráðherra um að hefja sölumeðferð með frumskráningu liggur fyrir

- Í aðdraganda sölu bankanna er ástæða til að setja í forgang lækkun skatta og lögfestingu varnarlínu
- Ekki er talið að sértækra hagræðingaraðgerða sé þörf fyrir sölu en verðmat á bönkunum mun óbeint fela í sér væntan hagnað af slíkum aðgerðum, leiðrétt fyrir áhættu
- Tímasetning útboðs og verðlagning skipta verulegu máli við sölu á eignarhlutum í fjármálafyrirtækjum
- Hins vegar er undirbúningstími frumútboðs mjög langur
- Er því mikilvægt að hefja undirbúning sem fyrst í takt við stefnu stjórnvalda að draga úr eignarhaldi á viðskiptabönkum
- Ákvörðun um að hefja söluferli ætti ekki að litast um of af aðstöðu á markaði á þeim tímapunkti sem ákveðið er að hefja undirbúningsvinnuna enda getur aðstaða á markaði breyst með skömmum fyrirvara
- Þegar kemur að sölunni þarf svo að taka stöðuna á ný

ÁHERSLUR TIL FRAMTÍÐAR

Helstu niðurstöður og tillögur Hvítbókarinnar

1. Stjórnvöld og eftirlitsaðilar nýti sér tækifæri sem felast í nýrri tækni
2. Komið verði á fót miðlægum skuldagrunni
3. Varnarlína vegna umfangs fjárfestingabankastarfsemi
4. Aukið samstarf um trausta og hagkvæma fjármaálainnviði er leið að stærðarhagkvæmni
5. Lækkun sértækra skatta er skýrasta tækifæri ríkisins til að draga úr vaxtamun
6. Þörf á heildstæðri og endurbættri umgjörð um neytendavernd til framtíðar
7. Samkeppnissjónarmið höfð til hliðsjónar við fjármálaeftirlit
8. Lausn á fortíðarvanda Íbúðalánasjóðs miði að hagkvæmni, samkeppni og virkni verðbréfamarkaða
9. Vönduð og tímaleg innleiðing tilskipana er mikilvæg
10. Settar eru fram til skoðunar hugmyndir til að auka virkni verðbréfamarkaða m.a. með því að opna leið fyrir nýja aðila.
11. Mikilvægt er að lágmarka skaðleg áhrif innflæðishafta
12. Meta hvernig aðkoma lífeyrissjóða að húsnæðislánnum skili sem mestum ábata
13. Fjölbreytt eignarhald er til þess fallið að ná sátt og draga úr áhættu
14. Nauðsynlegt að marka skýra og gagnsæja stefnu um fyrirætlarnir ríkisins sem eiganda til framtíðar
15. Skilgreina þarf hvað felst í samfélagslegum markmiðum ríkisins sem eiganda samkvæmt eigendastefnunni.
16. Mikilvægt að stjórnvöld hugi að möguleikum á að losa um eignarhluti með heildstæðum hætti
17. Í takt við yfirlýsta stefnu stjórnvalda er mikilvægt að hefja sölufarlið um leið og ákvörðun liggur fyrir

